

แผนการใช้ที่ดินระดับตำบล ตำบลนาเวียง

อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

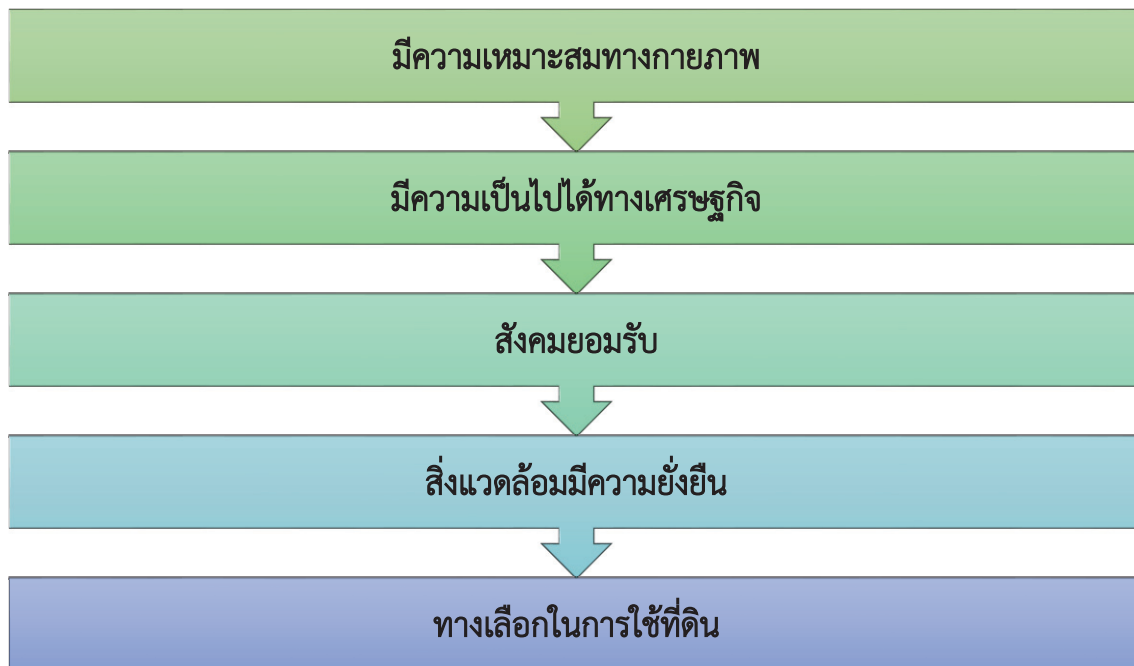

สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4 กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

คำนำ

“แนวทางการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล” ฉบับนี้ได้ยึดหลักการของ UNEP and FAO ที่กำหนดไว้ในเอกสารชื่อ “Negotiating a Sustainable Future for Land” ซึ่งมีขั้นตอนในการกำหนดทางเลือกในการใช้ที่ดิน ดังนี้

หลักการดังกล่าวได้นำมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย ร่วมกับวิธีการต่างๆ ที่จำเป็นอีกหลายด้าน เช่น Participatory Rural Appraisal (PRA) การประเมินคุณภาพที่ดิน ฯลฯ ซึ่งได้ปรากฏอยู่ในแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินตำบล ฉบับนี้

คณะผู้จัดทำ
กันยายน
๒๕๖๔

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ ๑ บทนำ	๑-๑
๑.๑ หลักการและเหตุผล	๑-๑
๑.๒ วัตถุประสงค์	๑-๑
๑.๓ ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน	๑-๑
๑.๔ ขั้นตอนการดำเนินงาน	๑-๑
๑.๕ นิยามศัพท์	๑-๒
๑.๖ คำสำคัญ	๑-๔
บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป	๒-๑
๒.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต	๒-๑
๒.๒ การแบ่งส่วนการปกครอง	๒-๑
๒.๓ ประวัติและเอกลักษณ์	๒-๑
๒.๔ สภาพภูมิประเทศ	๒-๑
๒.๕ สภาพภูมิอากาศ	๒-๕
๒.๖ สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน	๒-๙
๒.๗ สภาพเศรษฐกิจและสังคม	๒-๑๔
บทที่ ๓ ทรัพยากรธรรมชาติ	๓-๑
๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้	๓-๑
๓.๒ ทรัพยากรน้ำ	๓-๓
๓.๓ ทรัพยากรดิน	๓-๖
บทที่ ๔ กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน	๔-๑
๔.๑ หลักการ	๔-๑
๔.๒ การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)	๔-๑
๔.๓ ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน	๔-๗
บทที่ ๕ การประเมินคุณภาพที่ดิน	๕-๑
๕.๑ ทรัพยากรดิน	๕-๑
๕.๒ ประเภทการใช้ที่ดิน	๕-๑
๕.๓ การประเมินคุณภาพที่ดิน	๕-๑

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๖ แผนการใช้ที่ดิน	๖-๑
๖.๑ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๖-๑
๖.๒ นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน	๖-๒
๖.๓ การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน	๖-๔
๖.๔ เขตการใช้ที่ดิน	๖-๔
๖.๕ ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน	๖-๑๔
๖.๖ การจัดการความเสี่ยง	๖-๑๕
บทที่ ๗ การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน	๗-๑
๗.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน	๗-๑
๗.๒ ตัวชี้วัด	๗-๑
๗.๓ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการใน ปีงบประมาณ ๒๕๖๕	๗-๑
๗.๔ กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น	๗-๒
๗.๕ ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๗-๓
เอกสารอ้างอิง	อ-๑
	อ-๒

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๒-๑ สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๕๙-๒๕๖๓	๒-๗
๒-๒ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๒-๑๑
๒-๓ จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓	๒-๑๔
๒-๔ จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓	๒-๑๕
๒-๕ สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓	๒-๑๖
๒-๖ รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๑	๒-๑๙
๓-๑ บ่อบาดาล ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๓-๓
๓-๒ หน่วยแผนที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๓-๘
๓-๓ สมบัติที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๓-๙
๓-๔ การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๓-๑๓
๔-๑ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๔-๒
๕-๑ ขึ้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๕-๔
๖-๑ นโยบายแห่งรัฐที่เกี่ยวข้องกับแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๖-๒
๖-๒ เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ	๖-๕
๗-๑ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๕	๗-๖
๗-๒ สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน	๗-๘
๗-๓ เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ แผน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๙)	๗-๙

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
๒-๑	ที่ตั้งและอาณาเขต ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๒	ความลาดชัน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๓	ภูมิประเทศ ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๔	เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๕	สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๖	สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๗	สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกรรม ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๒-๘	รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๑
๓-๑	ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๓-๒	ที่ตั้งบ่อบาดาล ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๓-๓	อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๓-๔	ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๓-๕	ทรัพยากรดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๓-๖	การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๔-๑	โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๔-๒	การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๔-๓	ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๖-๑	เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๖-๒	ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนาคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ
๗-๑	ลำน้ำสาขาต่างๆ

บทที่ ๑

บทนำ

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ หลักการและเหตุผล

ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๗๒ (๑) ได้กำหนดให้มีการ “วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่และศักยภาพของที่ดิน ตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน” ต่อมาได้มีประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ มีแผนการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดินตำบล จำนวน ๗,๒๒๕ ตำบล ให้แล้วเสร็จภายในปี ๒๕๖๕ ตลอดจนนำแผนการใช้ที่ดินตำบลไปสู่การปฏิบัติเพื่อเป็นไปตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี เรื่องการประกาศแผนปฏิรูปประเทศ ดังกล่าวข้างต้น จึงได้จัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ขึ้น

๑.๒ วัตถุประสงค์

เพื่อให้การใช้ที่ดินในตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีผลตอบสนองสูงสุดต่อหน่วยเนื้อที่และเป็นไปอย่างยั่งยืน

๑.๓ ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินงาน

๑.๓.๑ ระยะเวลา ๑ ตุลาคม ๒๕๖๓ - ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

๑.๓.๒ สถานที่ ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๑.๔ ขั้นตอนการดำเนินงาน

๑.๔.๑ ทบทวนเอกสารเพื่อรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิที่จะนำมาวิเคราะห์และใช้ในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ดังนี้

(๑) ด้านกายภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าไม้ ภูมิอากาศ สภาพการใช้ที่ดิน ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ภัยธรรมชาติ ฯลฯ

(๒) ด้านเศรษฐกิจสังคม ได้แก่ การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน พืชหลักหรือพืชเศรษฐกิจที่สำคัญ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจในการกำหนดเขตการใช้ที่ดิน ตลาดสินค้าเกษตร รายได้ รายจ่าย ประชากร โครงสร้างประชากร การศึกษา ฯลฯ

(๓) นโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศ ยุทธศาสตร์ภาค แผนพัฒนา กลุ่มจังหวัด แผนพัฒนาจังหวัด แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ แผนพัฒนาท้องถิ่น ๔ ปี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาลตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

๑.๔.๒ จัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal :PRA) เพื่อรับฟังความคิดเห็น ประเด็นปัญหา ความต้องการ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเกษตรกรในตำบล

๑.๔.๓ ประเมินคุณภาพที่ดิน

๑.๔.๔ สังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการจัดทำ PRA ร่วมกับสภาพการใช้ที่ดิน การถือครองที่ดิน รายแปลง จากแผนที่สำมะโนที่ดิน หรือ แผนที่ภาษีที่ดินในปัจจุบัน ผลจากการประเมินคุณภาพที่ดิน และกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดิน (ตามอำนาจหน้าที่ของกรมฯ)

๑.๔.๕ สสำรวจข้อมูลทั้ง กายภาพ เศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่ตำบลที่ดำเนินการเพิ่มเติม ตามประเด็นปัญหาและความต้องการจาก PRA ให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรเป็น รายบุคคล

๑.๔.๖ กำหนด (ร่าง) แผนการใช้ที่ดินตำบล

๑.๔.๗ รับฟังความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่อ (ร่าง) แผนการใช้ที่ดิน

๑.๔.๘ ปรับปรุงแผนการใช้ที่ดิน

๑.๔.๙ นำแผนการใช้ที่ดินไปสู่การปฏิบัติ เป้าหมายที่สำคัญ คือ

(๑) การที่สภาตำบล หรือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล นำแผนการใช้ที่ดินที่มีกิจกรรม ของกรมพัฒนาที่ดินเข้าไปบรรจุในแผน ๓ ปี โดยสภาตำบลหรือ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีมติ รับรอง ซึ่งอาจมีการตั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการ เช่น งบการขุดเจาะน้ำบาดาล ในพื้นที่ตำบลนั้น เป็นต้น

(๒) กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินตามอำนาจหน้าที่ที่ระบุไว้ในกฎหมาย (มาตรา ๑๖ แห่ง พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑) มีการปฏิบัติในเขตการใช้ที่ดินที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินเขต ต่างๆ โดยมีงบประมาณดำเนินการในแต่ละปี

(๓) กิจกรรมของส่วนราชการต่างๆ ที่จะสนับสนุนความต้องการของเกษตรกรและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น เช่น การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การขุดเจาะบ่อบาดาล เป็นต้น

๑.๕ นิยามศัพท์

๑.๕.๑ ที่ดิน (Land)

“ที่ดิน” หมายความว่า พื้นที่ดินทั่วไปและให้หมายความรวมถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บางลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลด้วย (มาตรา ๔ ประมวลกฎหมายที่ดิน)

“ที่ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง “ชีวมณฑลบนพื้นผิวโลก ประกอบด้วย ชั้นบรรยากาศ ชั้นดิน ชั้นหิน ลักษณะความลาดเทของพื้นที่ ลักษณะทางอุทกศาสตร์ พืช สัตว์ และผลที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน” (FAO, ๑๙๗๔)

“ที่ดิน” หมายถึง พื้นที่หนึ่งๆ ที่อยู่บนพื้นผิวของโลก ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ สภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและชีวภาพซึ่งมีอิทธิพลต่อการใช้ประโยชน์ที่ดิน ดังนั้นที่ดินจึงไม่ได้ หมายถึงดินเพียงอย่างเดียว แต่จะหมายรวมถึงลักษณะภูมิฐาน (landforms) ภูมิอากาศ (climate) อุทกวิทยา (hydrology) พืชพรรณ (vegetation) และสัตว์ (fauna) ซึ่งการปรับปรุงที่ดิน (land improvement) ได้แก่ การทำขึ้นบันไดและการระบายน้ำ เป็นต้น (FAO, ๑๙๙๓)

๑.๕.๒ดิน (Soil)

“ดิน” หมายความว่ารวมถึง หิน กรวด ทราย แร่ธาตุ น้ำ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ ที่เจือปนกับเนื้อดินด้วย (มาตรา ๔ พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑)

“ดิน” ในทางวิชาการด้านทรัพยากรที่ดิน หมายถึง เทหวัตถุธรรมชาติ ซึ่งเกิดขึ้นบนพื้นผิวโลกเป็นวัตถุที่คำนวณการเจริญเติบโต และการทรงตัวของต้นไม้ ประกอบด้วย แร่ธาตุ และอินทรีย์วัตถุต่างๆ มีลักษณะชั้นแตกต่างกัน แต่ละชั้นที่อยู่ต่อเนื่องกันจะมีแนวสัมพันธ์ซึ่งกันและกันตามขอบเขตการกำเนิดดินที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระทำร่วมกันของภูมิอากาศ พืชพรรณวัตถุต้นกำเนิดดิน ระยะเวลา และความต่างระดับของพื้นที่ในบริเวณนั้น (FAO ๑๙๗๔: ๓๙-๔๐)

“ดิน” อินทรีย์วัตถุและอนินทรีย์วัตถุที่ไม่จับตัวแข็งเป็นหินซึ่งปกคลุมพื้นผิวโลก เป็นผลมาจากปัจจัยด้านการกำเนิดและสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภูมิอากาศ สิ่งมีชีวิต (พืชและสัตว์) สภาพภูมิประเทศ วัตถุต้นกำเนิดและระยะเวลา ความเหมาะสมต่อการผลิตพืชของดินแตกต่างกัน เนื่องมาจากลักษณะและสมบัติทางกายภาพ เคมีชีวภาพ และสัณฐานวิทยา (คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา, ๒๕๕๑: ๑๒๘)

๑.๕.๓การใช้ที่ดิน

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง การจัดการที่ดินตามที่มนุษย์ต้องการ ซึ่งรวมทั้งการใช้ที่ดินในชนบท เขตชานเมือง และเขตอุตสาหกรรม เป็นต้น (FAO, ๑๙๙๓)

“การใช้ที่ดิน” หมายถึง ผลของความพยายามของมนุษย์ ในการดำเนินการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพพื้นที่ของทรัพยากรที่มีอยู่ เพื่อสนองความต้องการของตนเอง (Vink, ๑๙๗๕)

๑.๕.๔การวางแผนการใช้ที่ดิน

“การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน” หมายความว่า การวางแผนนโยบายและแผนการใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับสภาพของดิน และสอดคล้องกับประเภทของที่ดินที่ได้จำแนกไว้

“การวางแผนการใช้ที่ดิน” หมายถึง กระบวนการของการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร เป็นการกำหนดทิศทางของการลงทุน แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยี เป็นการเปลี่ยนแปลงของหน่วยงานต่างๆ ให้ดำเนินการอยู่ในภาพรวมเดียวกัน และเป็นการเพิ่มศักยภาพทั้งในปัจจุบันและในอนาคตเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ (NRC, ๑๙๗๕ และ ADB , ๒๐๑๒)

๑.๕.๕ “เศรษฐกิจที่ดิน” หมายความว่า ภาวะความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับที่ดินทางด้านเศรษฐกิจ

๑.๕.๖ “เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจกรรมอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนด โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

๑.๕.๗ “การชะล้างพังทลายของดิน” หมายความว่า ปฏิกิริยาการผุกร่อนซึ่งที่ดินถูกชะล้างกัดเซาะพังทลายด้วยพลังงานที่เกิดจากน้ำ ลม หรือโดยเหตุอื่นใดให้เกิดการเสื่อมโทรม สูญเสียเนื้อดิน หรือความอุดมสมบูรณ์ของดิน

๑.๕.๘ “การอนุรักษ์ดินและน้ำ” หมายความว่า การกระทำใดๆ ที่มุ่งให้เกิดการระวังป้องกันรักษาดินและที่ดิน ไม่ให้เกิดความเสื่อมโทรม สูญเสีย รวมถึงการรักษา ปรับปรุง ความอุดมสมบูรณ์ของดิน

และการรักษาน้ำในดินหรือบนผิวดินให้คงอยู่เพื่อรักษาคุณธรรมชาติให้เหมาะสมในการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเกษตรกรรม

๑.๖ คำสำคัญ

“ดินดี น้ำสมบูรณ์”

ข้อมูลทั่วไป

บทที่ ๒ ข้อมูลทั่วไป

๒.๑ ที่ตั้งและอาณาเขต

ตำบลนาเวียง โดยตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอเสนางคณคม มีเนื้อที่ ๕๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๖,๒๕๐ ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังรูปที่ ๒-๑

ทิศเหนือ	ติดต่อเขต ตำบลหนองสามสี	อำเภอเสนางคณคม	จังหวัดอำนาจเจริญ
ทิศใต้	ติดต่อเขต ตำบลนาวัง	อำเภอเมืองอำนาจเจริญ	จังหวัดอำนาจเจริญ
ทิศตะวันออก	ติดต่อเขต ตำบลเสนางคณคม	อำเภอเสนางคณคม	จังหวัดอำนาจเจริญ
ทิศตะวันตก	ติดต่อเขต ตำบลน้ำคำ	อำเภอไทยเจริญ	จังหวัดยโสธร

พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล ประมาณ ๖๘ เมตร

ตำบลนาเวียง มีถนนสายหลัก ถนนที่ใช้ติดต่อกับอำเภอ เป็นถนน รพช. สายนาไร่ใหญ่ - นาเวียง สภาพถนนเป็นถนนลาดยางมีถนนคอนกรีตเสริมเหล็กภายในหมู่บ้าน ถนนเชื่อมระหว่างหมู่บ้านส่วนใหญ่เป็นถนนลูกรังภายในหมู่บ้าน ถนนจากหมู่บ้านสู่พื้นที่การเกษตรเป็นถนนดิน และถนนลูกรัง (องค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง, ๒๕๖๓)

๒.๒ การแบ่งส่วนการปกครอง

ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณคม จังหวัดอำนาจเจริญ แบ่งส่วนการปกครองออกเป็น ๙ หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ ๑ บ้านนาเวียง	หมู่ที่ ๖ บ้านโนนหนามแท่ง
หมู่ที่ ๒ บ้านโคกกลาง	หมู่ที่ ๗ บ้านหนองคู
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองคู	หมู่ที่ ๘ บ้านโนนสูง
หมู่ที่ ๔ บ้านโนนสูง	หมู่ที่ ๙ บ้านโคกกลาง
หมู่ที่ ๕ บ้านหนองเตย	

(สำนักงานอำเภอเสนางคณคม, ๒๕๖๓)

๒.๓ ประวัติและเอกลักษณ์

ตำบลนาเวียงอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเสนางคณคม มีจำนวนหมู่บ้านทั้งสิ้น ๙ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ ๑ บ้านนาเวียง หมู่ ๒ บ้านโคกกลาง หมู่ ๓ บ้านหนองคู หมู่ ๔ บ้านโนนสูง หมู่ ๕ บ้านหนองเตย หมู่ ๖ บ้านโนนหนามแท่ง หมู่ ๗ บ้านหนองคู หมู่ ๘ บ้านโนนสูง หมู่ ๙ บ้านโคกกลาง

(สำนักงานอำเภอเสนางคณคม, ๒๕๖๓)

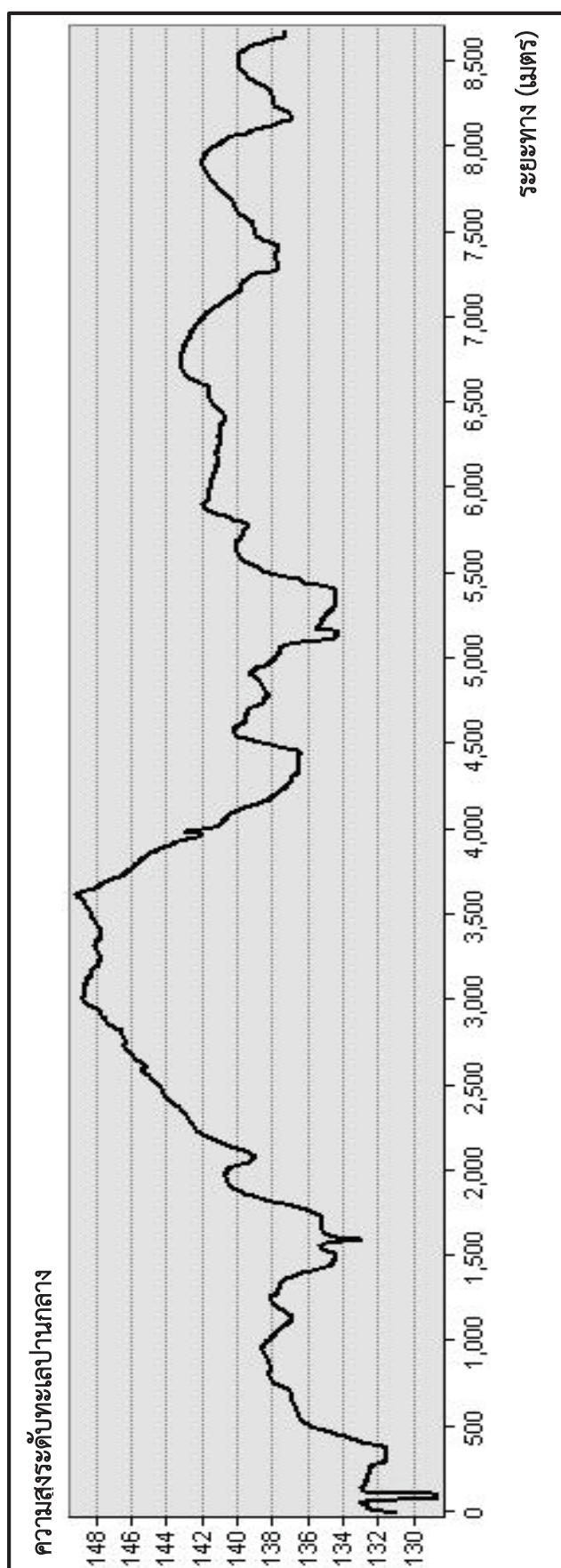
๒.๔ สภาพภูมิประเทศ

ตำบลนาเวียงมีลักษณะภูมิประเทศเป็นที่ราบ มีเนื้อที่ ประมาณ ๕๘ ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ ๓๖,๒๕๐ ไร่ และมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสลับเนินเตี้ยๆ เป็นระยะ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทราย ไม่อุ้มน้ำ เหมาะสำหรับการเกษตร ส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรตามฤดูกาลเท่านั้น

(รูปที่ ๒-๒ และรูปที่ ๒-๓)

รูปที่ ๒-๓ ภูมิประเทศ ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๕ สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศจังหวัดอำนาจเจริญ มีรายละเอียดดังนี้

๒.๕.๑ สภาพอากาศทั่วไป

ตำบลนาเวียงมีลักษณะภูมิอากาศแบบร้อนชื้นสลับร้อนแห้งแล้งหรือฝนเมืองร้อนเฉพาะฤดู

ลักษณะทางภูมิอากาศเป็นแบบมรสุม มี ๓ ฤดู คือ

ฤดูร้อน ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน มีนาคม ถึงเดือน พฤษภาคม

ฤดูฝน ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน มิถุนายน ถึงเดือน กันยายน

ฤดูหนาว ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือน ตุลาคม ถึงเดือน กุมภาพันธ์

๒.๕.๒ ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดอำนาจเจริญ พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น ๓ ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม มีอากาศร้อนอบอ้าวทั่วไป โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่กลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นระยะที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุด คือ เดือนกันยายน

ฤดูหนาว เริ่มตั้งแต่กลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้งแล้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุด คือ เดือนธันวาคม

๒.๕.๓ อุณหภูมิ

เนื่องจากจังหวัดอำนาจเจริญอากาศค่อนข้างร้อนอบอ้าวในช่วงฤดูร้อน และในช่วงฤดูหนาวจะมีอากาศค่อนข้าง หนาวเย็น โดยอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี ๒๗.๒ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด

เฉลี่ย ๒๒.๑ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุด เฉลี่ย ๓๓.๐ องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวมากที่สุดในรอบปี ส่วนในช่วงฤดูหนาวจะมี อากาศหนาวที่สุดในเดือนมกราคม

๒.๕.๔ ฝน

ปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปีอยู่ระหว่าง ๑,๖๐๐ - ๑,๘๐๐ มิลลิเมตร สำหรับปริมาณฝนเฉลี่ยตลอดทั้งปี ๑,๕๘๑.๗ มิลลิเมตร และมีจำนวนวันที่ฝนตก ๑๒๐ วัน โดยเดือนสิงหาคมเป็นเดือนที่มีฝนตกชุกมากที่สุดในรอบปี มี ปริมาณฝนเฉลี่ย ๓๐๓.๓ มิลลิเมตร และมีฝนตก ๒๑ วัน

(สถานีอุตุนิยมวิทยาอำนาจเจริญ, ๒๕๖๓)

๒.๕.๕ สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร

จากข้อมูลสถิติภูมิอากาศในคาบ ๓๐ ปี (ปี ๒๕๓๒-๒๕๖๑) ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ ได้นำมาวิเคราะห์สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร ซึ่งเป็นการวิเคราะห์หาช่วงฤดูกาลเพาะปลูกพืช ตลอดจนช่วงระยะเวลาที่พืชเสี่ยงต่อการขาดน้ำ ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ คือ ปริมาณน้ำฝน และศักยภาพการคายระเหยน้ำอ้างอิง (ETO) ซึ่งคำนวณด้วยโปรแกรม Cropwat for Windows Version ๘.๐ โดยใช้สมการ Penman-Monteith สามารถสรุปสมดุลของน้ำเพื่อการเกษตรในเขตอาศัยน้ำฝนได้ดังนี้

ช่วงที่เหมาะสมต่อการปลูกพืช เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่า ๐.๕ การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช เป็นช่วงที่ดินมีความชุ่มชื้นพอเหมาะต่อการเพาะปลูกพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนมีนาคมถึงต้นเดือนธันวาคม

ช่วงที่มีน้ำมากเกินไป เป็นช่วงที่ค่าปริมาณน้ำฝนมากกว่าค่าการระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งช่วงนี้จะเริ่มตั้งแต่ปลายเดือนเมษายนถึงต้นเดือนพฤษภาคม และช่วงนี้อาจเกิดภาวะน้ำท่วมทำให้พืชเสียหายได้ในช่วงเดือนสิงหาคมถึงเดือนกันยายน

ช่วงขาดน้ำ เป็นช่วงฤดูแล้งที่ค่าปริมาณน้ำฝนน้อยกว่าค่า ๐.๕ การระเหยจากผิวดินและการคายน้ำของพืช ซึ่งพืชอาจจะเสียหายจากการขาดแคลนน้ำได้ จะเริ่มตั้งแต่ต้นเดือนธันวาคมถึงปลายเดือนมีนาคม

(ตารางที่ ๒-๑ และรูปที่ ๒-๔ ถึง รูปที่ ๒-๕)

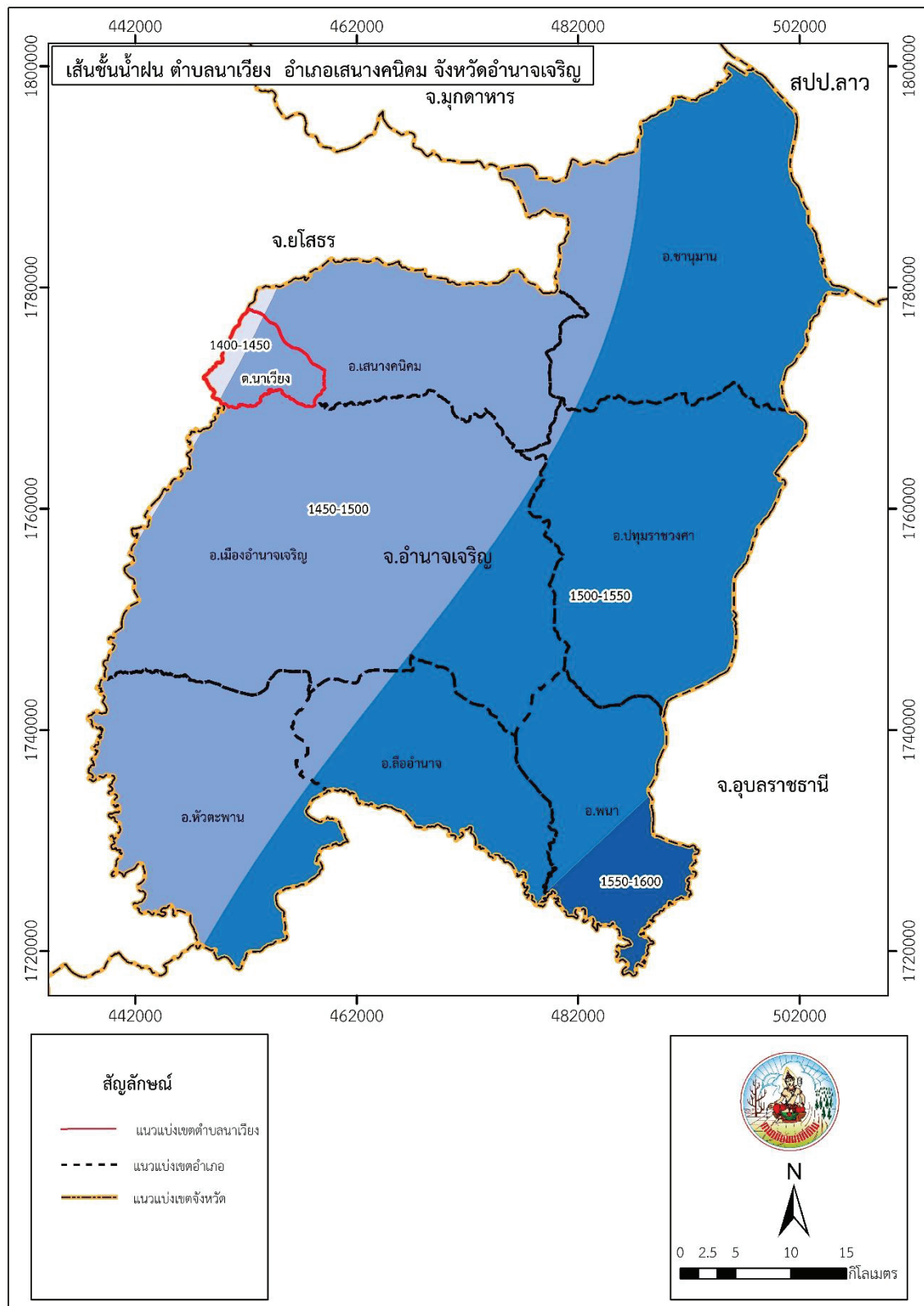

ตารางที่ ๒-๑ สถิติภูมิอากาศ ณ สถานีตรวจอากาศอำเภอเสนางคณิศร จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๓๒-๒๕๖๑

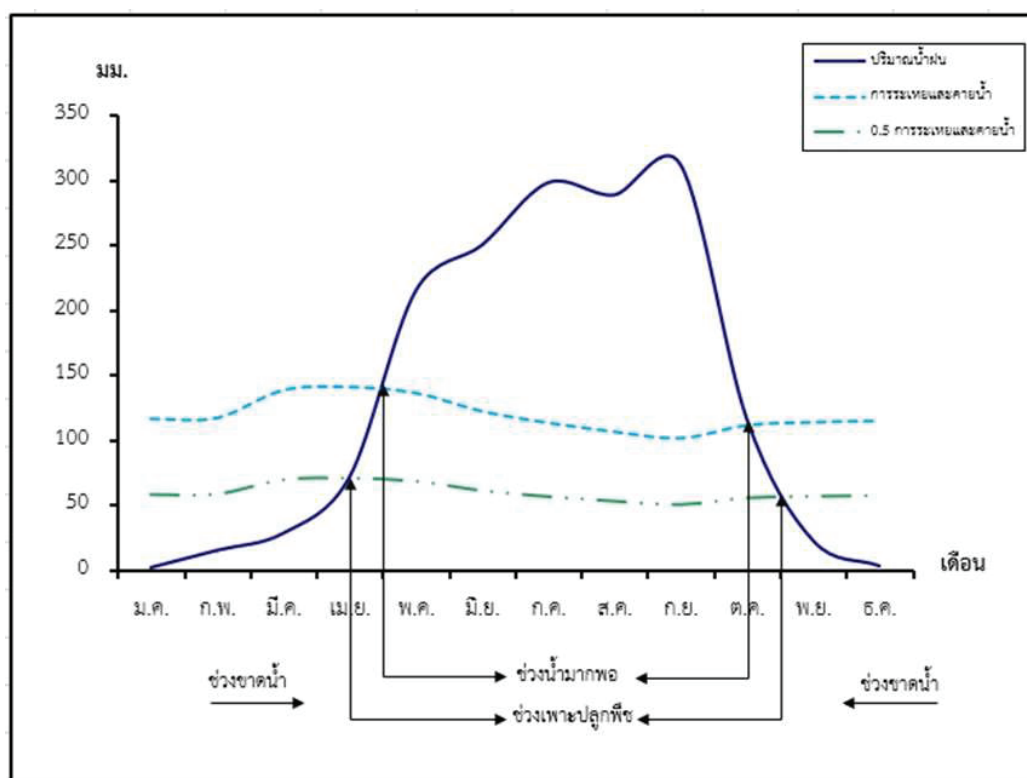
เดือน	อุณหภูมิต่ำสุด (°C)	อุณหภูมิสูงสุด (°C)	อุณหภูมิเฉลี่ย (°C)	ความชื้นสัมพัทธ์ (เปอร์เซ็นต์)	ปริมาณน้ำฝน (มม.)	จำนวนวันที่ฝนตก (วัน)	ปริมาณฝนที่ใช้การ* (มม.)	การระเหยน้ำและการคายน้ำอ้างอิง* (มม.)
ม.ค.	๑๘.๑	๓๒.๑	๒๔.๕	๖๕	๓.๗	๐.๙	๓.๗	๙๔.๕๕
ก.พ.	๒๐.๑	๓๔.๑	๒๖.๕	๖๓	๑๔.๑	๑.๘	๑๓.๘	๑๐๐.๕๒
มี.ค.	๒๒.๙	๓๕.๘	๒๘.๙	๖๓	๓๐.๖	๔.๕	๒๙.๑	๑๒๔.๖๒
เม.ย.	๒๔.๖	๓๖.๖	๓๐.๑	๖๖	๘๑.๙	๗	๗๑.๒	๑๓๔.๑
พ.ค.	๒๔.๘	๓๕.๑	๒๙.๓	๗๔	๒๒๔	๑๕.๖	๑๔๓.๗	๑๓๒.๙๙
มิ.ย.	๒๔.๙	๓๓.๗	๒๘.๖	๗๘	๒๔๑.๓	๑๗.๗	๑๔๘.๑	๑๑๓.๔
ก.ค.	๒๔.๕	๓๒.๖	๒๘	๘๐	๒๙๘.๑	๑๙.๖	๑๕๔.๘	๑๑๐.๙๘
ส.ค.	๒๔.๔	๓๒.๒	๒๗.๘	๘๑	๒๘๗.๙	๒๑.๑	๑๕๓.๘	๑๐๗.๘๘
ก.ย.	๒๔.๑	๓๒	๒๗.๕	๘๒	๓๑๐.๕	๑๙.๘	๑๕๖.๑	๑๐๒
ต.ค.	๒๒.๘	๓๒.๓	๒๗.๑	๗๖	๑๐๙.๕	๙.๙	๙๐.๓	๑๐๘.๑๙
พ.ย.	๒๐.๙	๓๒.๑	๒๖	๗๑	๒๔.๕	๓.๒	๒๓.๕	๙๗.๘
ธ.ค.	๑๘.๗	๓๑.๒	๒๔.๓	๖๗	๕.๓	๐.๙	๕.๓	๘๙.๕๙
รวม	-	-	-	-	๑,๖๓๑.๔	๑๒๒.๐	๙๙๓.๔	๑,๓๑๖.๖๒
เฉลี่ย	๒๒.๕๗	๓๓.๓๒	๒๗.๓๘	๗๒.๑๗	-	-	-	-

หมายเหตุ: * จากการคำนวณโดยโปรแกรม Cropwat for Windows Version ๘.๐

ที่มา: กรมอุตุนิยมวิทยา (๒๕๖๓)

รูปที่ ๒-๔ เส้นชั้นน้ำฝน จังหวัดอำนาจเจริญ

รูปที่ ๒-๕ สมดุลของน้ำเพื่อการเกษตร จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๖ สภาพการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

สภาพการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งสำรวจโดยกลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (๒๕๖๑) ประกอบด้วย ประเภทการใช้ที่ดินต่างๆ ดังนี้

- ๑) พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง มีเนื้อที่ ๑,๐๔๗. ไร่ หรือร้อยละ ๒.๙๒ ของพื้นที่ตำบล
- ๒) พื้นที่เกษตรกรรม มีเนื้อที่ ๓๐,๔๗๓.๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๘๔.๙๕ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย การใช้ประโยชน์ที่ดินด้านเกษตรกรรมต่างๆ ดังต่อไปนี้

- ๒.๑) พื้นที่นา มีเนื้อที่ ๒๕,๔๔๔.๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๘๑.๐๗ ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ นาร้าง นาข้าว
- ๒.๒) พืชไร่ มีเนื้อที่ ๓,๐๒๑ ไร่ หรือร้อยละ ๘.๔๓ ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไร่ร้าง ข้าวโพด

มันสำปะหลัง

- ๒.๓) ไม้ยืนต้น มีเนื้อที่ ๑,๖๖๖ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๖๔ ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อไทร ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก กระถิน ประดู่

- ๒.๔) ไม้ผล มีเนื้อที่ ๔๖ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๓ ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ไม้ผลผสม มะพร้าว มะม่วง กัลย มะขาม ส้มโอ

- ๒.๕) ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ มีเนื้อที่ ๖๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่ตำบล ได้แก่ ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก

๒.๖) สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ ๔๘.๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๓ ของพื้นที่ตำบล ได้แก่
สถานที่เพาะเลี้ยงปลา

๓) พื้นที่ป่าไม้ มีเนื้อที่ ๑,๗๐๒.๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๗๕ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบ
รอสภาพพื้นที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์

๔) พื้นที่แหล่งน้ำ มีเนื้อที่ ๗๗๗.๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๑๖ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย แม่น้ำ
ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ บ่อน้ำในไร่นา และคลองชลประทาน

๕) พื้นที่เบ็ดเตล็ด มีเนื้อที่ ๑,๘๗๑.๐๐ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๒๒ ของพื้นที่ตำบล ประกอบด้วย
ทุ่งหญ้าธรรมชาติ ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ พื้นที่ลุ่ม เหมือนเก่า บ่อขุดเก่า บ่อลูกรัง บ่อดิน พื้นที่ถม
(ตารางที่ ๒-๒ และรูปที่ ๒-๖)

ตารางที่ ๒-๒ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้พื้นที่	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๐๔๗.๐๐	๒.๙๒
U๒๐๑	หมู่บ้านบนพื้นราบ	๙๓๙.๐๐	๒.๖๒
U๓๐๑	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	๗๙.๐๐	๐.๒๒
U๖๐๓	สุสาน ป่าช้า	๒๙.๐๐	๐.๐๘
A	พื้นที่เกษตรกรรม	๓๐,๔๗๓.๐๐	๘๔.๙๕
A๑๐๐	นาไร่	๔๑.๐๐	๐.๑๑
A๑๐๑	นาข้าว	๒๕,๔๙๔.๐๐	๑.๐๗
A๒๐๐	ไร่ร้าง	๑๑.๐๐	๐.๐๓
A๒๐๒	ข้าวโพด	๒๑.๐๐	๐.๐๖
A๒๐๓	อ้อย	๑,๙๖๒.๐๐	๕.๔๗
A๒๐๔	มันสำปะหลัง	๑,๐๓๘.๐๐	๒.๙๐
A๓๐๐	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	๘๕.๐๐	๐.๒๔
A๓๐๑	ไม้ยืนต้นผสม	๒.๐๐	๐.๐๑
A๓๐๒	ยางพารา	๑,๓๗๙.๐๐	๓.๘๔
A๓๐๓	ปาล์มน้ำมัน	๙๑.๐๐	๐.๒๕
A๓๐๔	ยูคาลิปตัส	๑๙๔.๐๐	๐.๕๔
A๔๐๑	ไม้ผลผสม	๖.๐๐	๐.๐๒
A๔๐๗	มะม่วง	๓๑.๐๐	๐.๐๘
A๔๒๒	มะนาว	๔.๐๐	๐.๐๑
A๗๐๐	โรงเรือนร้าง	๕.๐๐	๐.๐๑
A๗๐๒	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	๖๑.๐๐	๐.๑๗

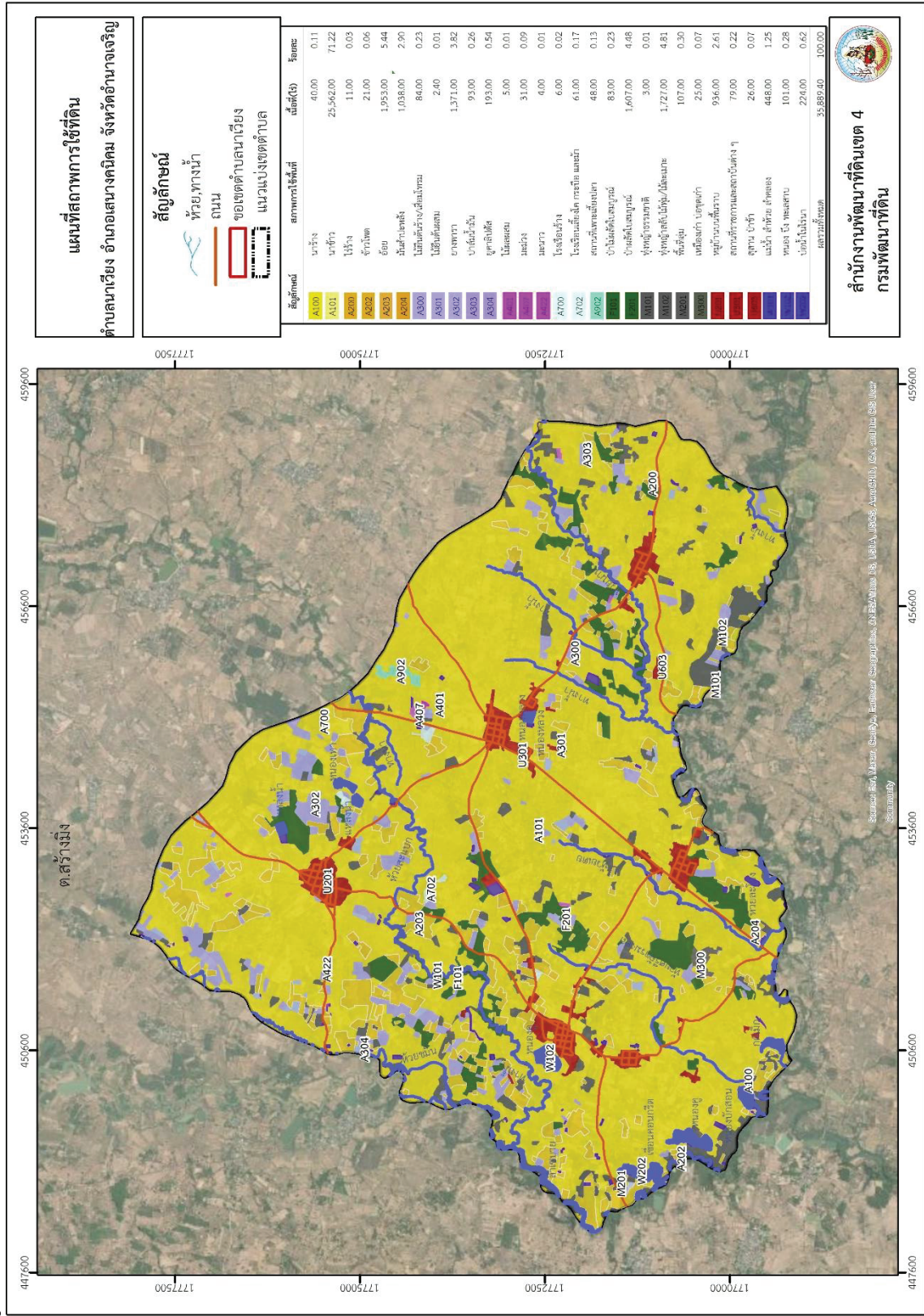
ตารางที่ ๒-๒ (ต่อ)

หน่วยแผนที่	สภาพการใช้พื้นที่	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A๙๐๒	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	๔๘.๐๐	๐.๑๓
M๓๐๐	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	๒๕.๐๐	๐.๐๗
F	พื้นที่ป่าไม้	๑,๗๐๒.๐๐	๔.๗๕
F๑๐๑	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	๘๒.๐๐	๐.๒๓
F๒๐๑	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	๑,๖๒๐.๐๐	๔.๕๒
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	๑,๘๗๑.๐๐	๕.๒๒
M๑๐๑	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	๔.๐๐	๐.๐๑
M๑๐๒	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	๑,๗๓๕.๐๐	๔.๘๔
M๒๐๑	พื้นที่ลุ่ม	๑๐๗.๐๐	๐.๓๐
W	พื้นที่แหล่งน้ำ	๗๗๗.๐๐	๒.๑๖
W๑๐๑	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	๔๔๘.๐๐	๑.๒๕
W๑๐๒	หนอง บึง ทะเลสาบ	๑๐๕.๐๐	๐.๒๙
W๒๐๒	บ่อน้ำในไร่นา	๒๒๔.๐๐	๐.๖๒
ผลรวมทั้งหมด		๓๕,๘๗๐.๐๐	๑๐๐.๐๐

ที่มา: กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน (๒๕๖๑)

รูปที่ ๒-๖ สภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๒.๗ สภาพเศรษฐกิจและสังคม

๒.๗.๑ สภาพสังคมโดยทั่วไป

๑) ประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๖,๗๑๑ คน แยกเป็น ประชากรชาย ๓,๓๑๘ คน ประชากรหญิง ๓,๓๙๓ คน มีความหนาแน่นเฉลี่ยประมาณ ๑๑๔.๒๕ ตารางกิโลเมตร

ช่วงอายุและจำนวนประชากร

ตารางที่ ๒-๓ จำนวนประชากรและครัวเรือน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

ประชากร	ชาย	หญิง	หมายเหตุ
จำนวนประชากรเยาวชน	๖๘๕	๖๔๗	อายุต่ำกว่า ๑๘ ปี
จำนวนประชากร	๒,๒๒๕	๒,๑๘๓	อายุ ๑๘-๖๐ ปี
จำนวนประชากรผู้สูงอายุ	๔๐๘	๕๖๓	อายุมากกว่า ๖๐ ปี
รวม	๓,๓๑๘ คน	๓,๓๙๓ คน	ทั้งสิ้น ๖,๗๑๑ คน

จำนวนชุมชน ๙ หมู่บ้าน ข้อมูล ณ เดือน ๑-๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ (ข้อมูลจากสำนักงาน อ.เสนางนครนิคม)

ที่	ชื่อหมู่บ้าน	ชาย	หญิง	รวม	จำนวน ครัวเรือน	ชื่อผู้ใหญ่บ้าน
๑	บ้านนาเวียง หมู่ ๑	๔๙๔	๔๙๕	๙๘๙	๒๕๓	นายสมพร ศรีวรรณ
๒	บ้านโคกกลาง หมู่ ๒	๓๒๔	๓๔๑	๖๖๕	๑๘๐	นายคำหนัก สุขสะอาด
๓	บ้านหนองคู หมู่ ๓	๔๔๒	๔๗๘	๙๒๐	๒๔๙	นายพงษ์ศักดิ์ นิยมธรรม
๔	บ้านโนนสูง หมู่ ๔	๔๗๘	๔๕๖	๙๓๔	๒๕๕	นายชาญชัย สังข์ฤกษ์
๕	บ้านหนองเตย หมู่ ๕	๓๒๖	๓๒๔	๖๕๐	๑๘๗	นายบุญน้อย ไชยเอก
๖	บ้านโนนหนามแท่ง หมู่ ๖	๒๕๓	๒๓๖	๔๘๙	๑๓๗	นายสุพจน์ เกื้อกุล
๗	บ้านหนองคู หมู่ ๗	๓๕๔	๓๙๙	๗๕๓	๒๓๐	นายวิจิตร แสงนาม
๘	บ้านโนนสูง หมู่ ๘	๒๕๕	๒๘๐	๕๓๕	๑๓๗	นางพยอม มุ่งงาม (ก้านัน)
๙	บ้านโคกกลาง หมู่ ๙	๓๙๒	๓๘๔	๗๗๖	๑๙๓	นายเสถียร พวงมาลัย
	รวม	๓,๓๑๘	๓,๓๙๓	๖,๗๑๑	๑,๘๒๑	
	รวมประชากรทั้งหมด	๖,๗๑๑				
	รวมครัวเรือน	๑,๘๒๑				

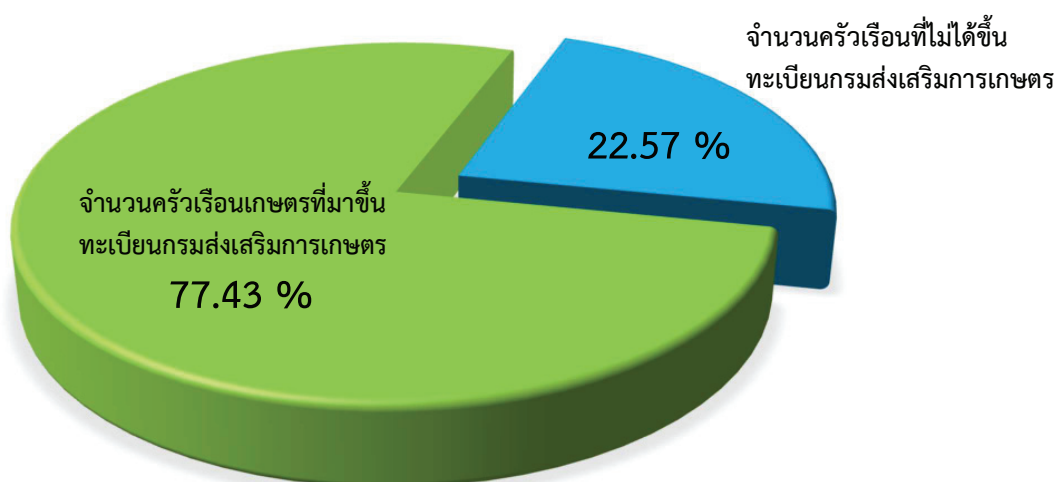
หมายเหตุ : ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอเสนางนครนิคม ณ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๓

ตารางที่ ๒-๔ จำนวนและสัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร
จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๓

รายการ	จำนวน (ครัวเรือน)	ร้อยละ
จำนวนครัวเรือนทั้งหมด ๑)	๑,๘๒๑	๑๐๐
- จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่มากขึ้นทะเบียนกรมส่งเสริมการเกษตร ๒)	๑,๔๑๐	๗๗.๔๓
- จำนวนครัวเรือนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ และจำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ไม่ได้มากขึ้นทะเบียนฯ	๔๑๑	๒๒.๕๗

ที่มา: ๑) สำนักงานทะเบียนอำเภอเสนางนคร ณ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๓
๒) สำนักงานเกษตรอำเภอเสนางนคร

รูปที่ ๒-๕ สัดส่วนครัวเรือนเกษตรกร ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ

๒) สภาพทั่วไป สภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบสลับเนินเตี้ย ๆ เป็นระยะ สภาพดินเป็นดินร่วนปนทรายไม่อุ้มน้ำ เหมาะสำหรับการเกษตรส่วนใหญ่เป็นการทำการเกษตรตามฤดูกาลเท่านั้น

๓) แหล่งน้ำใช้ในครัวเรือนและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้น ตำบลนาเวียงมีแหล่งน้ำกิน น้ำใช้ หรือน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภคมีแหล่งน้ำสำคัญได้แก่ ลำเซบาย ห้วยละออง ห้วยสะแบก ห้วยเตยหนองคู หนองเทา และหนองแห่น น้ำประปาในหมู่บ้าน น้ำบาดาล และน้ำบ่อ แต่ยังคงมีบางหมู่บ้านที่ขาดแคลนน้ำใช้อุปโภค-บริโภค ในช่วงฤดูแล้ง

๔) สถาบันการศึกษา โรงเรียนระดับประถมศึกษา ๕ แห่ง โรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ๑ แห่ง โรงเรียนเอกชน ๑ แห่ง ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียน ๑ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ๕ แห่ง

๕) โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ๒ แห่ง สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล ๑ แห่ง มีวัด(มหานิกาย) ๔ แห่ง คริสตจักรไมตรี ๑ แห่ง ที่ทำการตำรวจชุมชน ๑ แห่ง ศูนย์ OTOP ตำบล ๑ แห่ง วิสาหกิจชุมชน ๑ แห่ง

(ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒-๕)

ตารางที่ ๒-๕ สภาพสังคมในพื้นที่ของตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๑

สภาพสังคม	จำนวน (แห่ง)
แหล่งน้ำตามธรรมชาติ	
ลำห้วย	๕
บึง,หนอง	๖
สถาบันการศึกษา	
โรงเรียนระดับประถมศึกษา	๕
โรงเรียนมัธยมศึกษา	๑
โรงเรียนเอกชน	๑
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	๕
ศูนย์การเรียนชุมชน	๑
โครงสร้างพื้นฐาน/บริการสาธารณะในหมู่บ้าน(แห่ง)	
สถานีอนามัยประจำตำบล	๒
สำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล	๑
วัด (มหานิกาย)	๔
คริสตจักรไมตรีจิต/สุข	๑
ที่ทำการตำรวจชุมชน	๑
ศูนย์ OTOP ตำบล	๒
วิสาหกิจชุมชน	๑
ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน	๙

ที่มา: คณะกรรมการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง (๒๕๖๓)

๖) หมอดินอาสา กรมพัฒนาที่ดิน

หมอดินอาสาในตำบลนาเวียงมีจำนวน ๑๑ ราย คือ

๑. นายประสมศรี พรหมแป้นดี	หมอดินอาสาในระดับตำบล
๒. นายชัช ดินแดง	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๓. นายดิเรก ธนู	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๔. นายทองลี ปลัดศรี	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๕. นายทอง วงศ์จันทร์	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๖. นายบุญน้อย ไชยเอก	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๗. นายบุญเพ็ง มาศเหลือง	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๘. นายคำโถม วงอาษา	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๙. นายประเสริฐ คุณวัน	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๑๐. นายณรงค์ วงจันทร์	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน
๑๑. นายวินิจ สุภาจันทร์	หมอดินอาสาในระดับหมู่บ้าน

(สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ, ๒๕๖๓)

๗) การถือครองที่ดิน

ปี ๒๕๖๓ ประชากรตำบลนาเวียง จำนวน ๖,๗๑๑ คน ถือครองที่ดินเฉลี่ยคนละ ๕.๓๕ ไร่

๘) ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ตำบลนาเวียง เป็นพื้นที่ที่ขึ้นชื่อว่าเป็นพื้นที่ที่สามารถผลิตข้าวหอมมะลิได้ดีที่สุดแห่งหนึ่งของประเทศ จากผลงานการชนะเลิศการประกวดพันธ์ข้าวระดับประเทศ ของนายวินิจ สุภาจันทร์ ในปี ๒๕๕๑ เนื่องจากพื้นที่ตำบลนาเวียง มีความเหมาะสมทั้งทางกายภาพของดินและน้ำ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ ความราบลุ่มของพื้นที่ ทำให้พื้นที่ตำบลนาเวียงเป็นแหล่งผลิตพืชผลทางการเกษตรที่มีคุณภาพหลายอย่าง เช่น ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย เป็นต้น

๘.๑) การประกอบอาชีพ

ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวนและรับจ้าง เป็นต้น

๘.๑.๑) อาชีพทำเกษตรกรรม ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้แก่ ทำนา ทำไร่ ทำสวนและรับจ้าง เป็นต้น สำหรับพืชที่เพาะปลูก ได้แก่ ข้าว ยางพารา อ้อย มันสำปะหลังข้าวโพด และพืชผักสวนครัวอื่นๆ ในด้านปศุสัตว์นั้นมีการเลี้ยงสัตว์ไว้เพื่อการบริโภคและจำหน่ายเป็นรายได้แก่ครัวเรือนได้แก่ ไก่ เป็ด โค กระบือและปลา เป็นต้น

๘.๑.๒) ด้านอุตสาหกรรม ประชาชนในพื้นที่บางส่วน ได้หันไปประกอบธุรกิจส่วนตัว ในด้านงานอุตสาหกรรมในครัวเรือนเพื่อสร้างโอกาสและรายได้ให้กับครอบครัวและคนในพื้นที่ เช่น การทำธุรกิจเครื่องประดับเพื่อส่งออก การตัดเย็บเสื้อผ้าเพื่อการจำหน่าย เป็นต้น

๘.๒) ด้านแรงงาน

ประชากรส่วนใหญ่จะใช้แรงงานจากคนภายในตำบลเพราะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นรับจ้างทั่วไป รับราชการ รับเหมาก่อสร้าง และงานอื่นๆ

๘.๓) ด้านแหล่งน้ำทางการเกษตร

แหล่งน้ำทางการเกษตรไม่เพียงพอ ในพื้นที่เทศบาลตำบลนาเวียง มีแหล่งน้ำที่สำคัญหลายแห่ง คือ หนองคู ลำเซบาย ห้วยละออง ห้วยสะแบก ห้วยเตย หนองคู หนองเทา และหนองแหน ซึ่งเป็นแหล่งน้ำที่สำคัญที่ใช้ในการเพาะปลูก แต่แหล่งน้ำธรรมชาติเหล่านี้ไม่เพียงพอต่อการอุปโภค-บริโภค และการทำการเกษตรของเกษตรกรตำบลนาเวียงในช่วงฤดูแล้ง

๘.๔) ด้านรายได้-รายจ่าย

จากข้อมูลพื้นฐาน (จปฐ.) ปี ๒๕๖๒ พบว่า รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยปีละ ๒๒๐,๔๓๘.๗๓ บาท รายได้บุคคลเฉลี่ยปีละ ๕๙,๒๔๙.๘๕ บาท รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ยปีละ ๑๒๗,๔๘๒.๘๖ บาท รายจ่ายบุคคลเฉลี่ยปีละ ๕๙,๒๓๐.๑๓ บาท เมื่อพิจารณาจะเห็นว่ารายได้ครัวเรือนมากกว่ารายจ่ายครัวเรือนปีละ ๙๒,๙๕๕.๘๗ บาท และรายได้บุคคลมากกว่ารายจ่ายบุคคลปีละ ๒๔,๙๗๖.๕๐ บาท

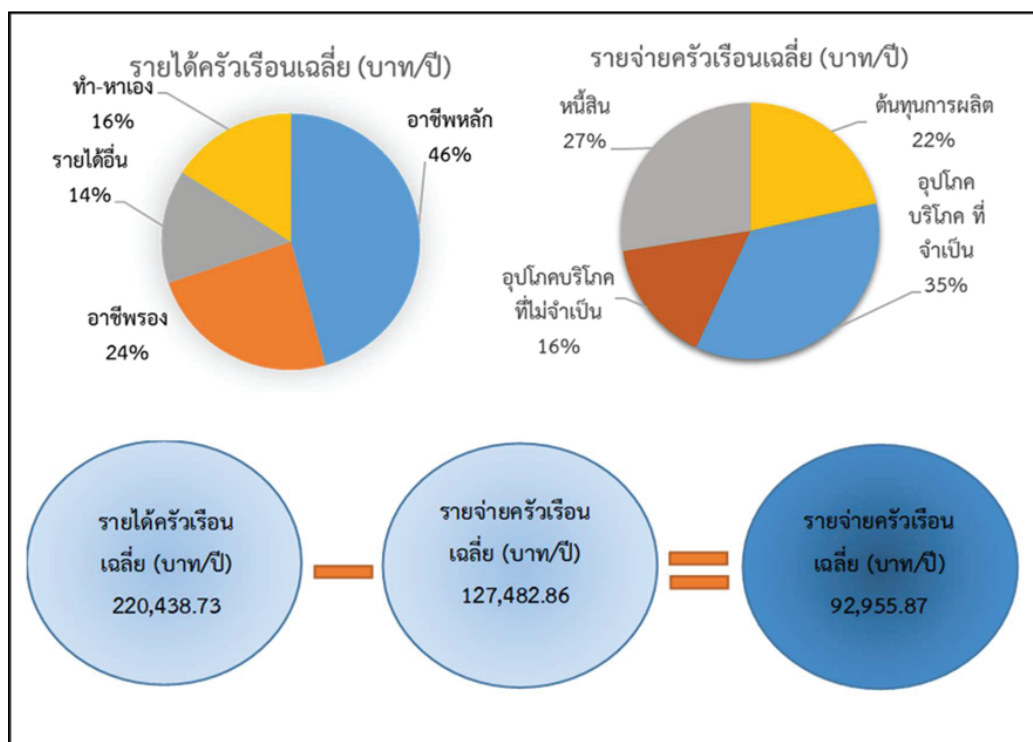
ดังรายละเอียดในตารางที่ ๒-๖ และรูปที่ ๒-๘ (กรมการพัฒนาชุมชน, ๒๕๖๒)

ตารางที่ ๒-๖ รายได้-รายจ่ายเฉลี่ยครัวเรือน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณิศร จังหวัดอำนาจเจริญ ปี ๒๕๖๒

พื้นที่	แหล่งรายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)					รายได้ครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายได้บุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายครัวเรือนเฉลี่ย (บาท/ปี)	รายจ่ายบุคคลเฉลี่ย (บาท/ปี)
	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	รายได้อื่น	ทำ-หาเอง					
ตำบลนาเวียง						๒๒๐,๔๓๘.๗๓	๕๙,๒๓๐.๑๓	๑๒๗,๔๘๒.๘๖	๓๔,๒๕๓.๖๓
หมู่ที่ ๑ บ้านนาเวียง	๑๐๐,๖๗๑.๙๕	๕๓,๑๙๗.๒๓	๓๑,๕๔๒.๐๑	๓๕,๐๒๗.๕๔		๑๘๔,๔๓๘.๗๓	๔๘,๙๕๕.๗๓	๑๔๕,๒๕๗.๘๙	๓๔,๖๒๔.๕๕
หมู่ที่ ๒ บ้านโคกกลาง	๙๔,๒๖๒.๗๗	๒๘,๐๖๒.๐๔	๒๓,๑๘๙.๗๘	๓๕,๒๘๔.๖๗		๑๘๐,๗๙๙.๒๒	๕๐,๗๕๗.๑๗	๑๒๗,๕๓๒.๘๕	๑๘,๙๕๙.๐๒
หมู่ที่ ๓ บ้านหนองคู	๙๒,๔๑๒.๖๖	๔๕,๓๔๔.๔๔	๒๖,๕๒๙.๑๑	๓๔,๘๓๒.๒๘		๑๙๙,๑๑๘.๔๙	๕๗,๐๙๗.๕๐	๑๒๑,๑๖๗.๕๓	๓๔,๗๔๔.๙๕
หมู่ที่ ๔ บ้านโนนสูง	๑๐๖,๑๑๗.๐๗	๔๐,๓๗๕.๖๑	๒๖,๐๙๐.๗๓	๓๓,๐๐๙.๗๖		๒๐๕,๕๙๓.๑๗	๖๘,๔๑๘.๘๑	๑๔๙,๙๗๕.๓๖	๔๙,๘๘๙.๔๕
หมู่ที่ ๕ บ้านหนองเตย	๘๕,๓๓๕.๕๓	๖๗,๑๔๗.๓๗	๕๘,๘๕๐.๐๐	๕๑,๐๘๕.๕๗		๒๖๖,๔๑๘.๔๗	๖๖,๓๖๘.๗๓	๑๙๙,๖๗๕.๓๔	๓๕,๐๗๒.๓๘
หมู่ที่ ๖ บ้านโนนหนามแท่ง	๘๐,๘๘๘.๘๘	๓๗,๑๗๑.๓๐	๒๔,๐๓๕.๑๙	๒๕,๖๒๐.๓๗		๑๖๗,๗๑๕.๗๔	๕๔,๐๖๙.๕๕	๘๑,๙๖๖.๔๘	๒๖,๔๒๕.๐๑
หมู่ที่ ๗ บ้านบ้านหนองคู	๑๑๑,๖๐๗.๔๑	๕๒,๖๕๑.๘๕	๒๘,๕๙๐.๓๗	๒๖,๓๖๖.๖๗		๒๑๙,๒๑๖.๓๐	๕๔,๑๐๒.๗๔	๖๙,๘๖๐.๗๔	๑๗,๒๔๑.๖๘
หมู่ที่ ๘ บ้านโนนสูง	๑๒๔,๘๘๖.๔๙	๘๒,๖๐๖.๓๑	๔๔,๙๔๗.๐๓	๒๔,๓๑๐.๘๐		๒๓๖,๗๕๐.๖๒	๖๙,๑๘๗.๖๖	๒๐๗,๕๘๘.๒๙	๕๒,๓๙๗.๐๗
หมู่ที่ ๙ บ้านโคกกลาง	๑๒๖,๔๐๒.๐๔	๙๑,๔๐๑.๓๖	๔๐,๓๐๖.๑๒	๔๘,๔๖๙.๓๙		๓๐๖,๕๗๘.๙๑	๖๔,๒๘๙.๗๓	๒๔๑,๓๘๙.๑๕	๓๐,๖๙๖.๑๕

ที่มา: กรมการพัฒนชุมชน (๒๕๖๒)

รูปที่ ๒-๘ รายได้-รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ย ตำบลนาเวียง อำเภอสว่างคันคม จังหวัดอำนาจเจริญ

บทที่ ๓

ทรัพยากรธรรมชาติ

บทที่ ๓ ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญในตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ คือ

- ๑) ทรัพยากรป่าไม้
 - ๒) ทรัพยากรน้ำ และ
 - ๓) ทรัพยากรดิน
- โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ ทรัพยากรป่าไม้

๑) พื้นที่ตำบลนาเวียงส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ทำการเกษตร และเป็นพื้นที่ราบ จึงทำให้ไม่อยู่ในเขตป่าไม้ตามกฎหมาย

๒) เขตป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมาย

๒.๑) การจำแนกเขตการใช้ประโยชน์ทรัพยากร และที่ดินป่าไม้นอกเขตป่าตามกฎหมาย ได้แก่

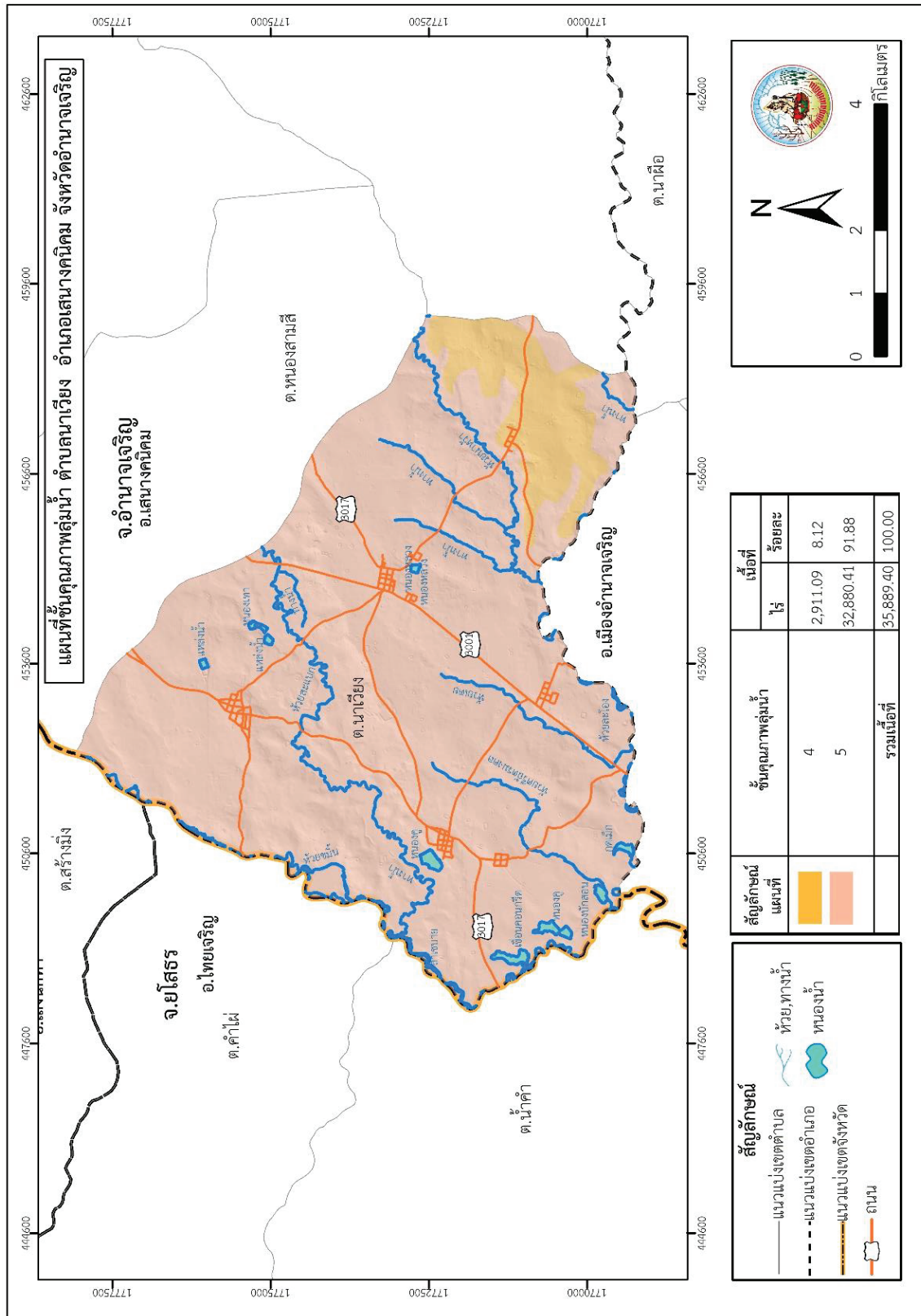
- เขตพื้นที่ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์เนื้อที่ ๘๒ ไร่
- เขตพื้นที่ป่าผลัดใบสมบูรณ์เนื้อที่ ๑,๖๒๐ ไร่

๒.๒) ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ (มติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๒๘)

- ชั้นที่ ๔ เนื้อที่ ๒,๙๑๓ ไร่
- ชั้นที่ ๕ เนื้อที่ ๓๒,๙๕๗ ไร่

ดังรายละเอียดในรูปที่ ๓-๑

ทั้งนี้ เนื้อที่ดังกล่าวข้างต้น คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เป็นเนื้อที่เบื้องต้นเท่านั้น ไม่สามารถใช้อ้างอิงได้ทางกฎหมาย

รูปที่ ๓-๑ ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๒ ทรัพยากรน้ำ

๓.๒.๑ น้ำผิวดิน

๑) แหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ ลำเซบาย ห้วยละอง ห้วยสะแบก ห้วยเตย หนองคู หนองเทา และหนองแหน

๒) การพัฒนาแหล่งน้ำ ได้แก่ บ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จำนวน ๕๐๙ บ่อ

๓.๒.๒ น้ำใต้ดิน

ในปัจจุบันมีบ่อบาดาลจำนวน ๙ บ่อ ปริมาณน้ำบาดาลที่คาดว่าจะพัฒนาได้อยู่ในเกณฑ์น้อยกว่า ๑๐ ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง และมีปริมาณสารละลายทั้งหมดที่ละลายได้น้อยกว่า ๕๐๐ มิลลิกรัมต่อลิตร

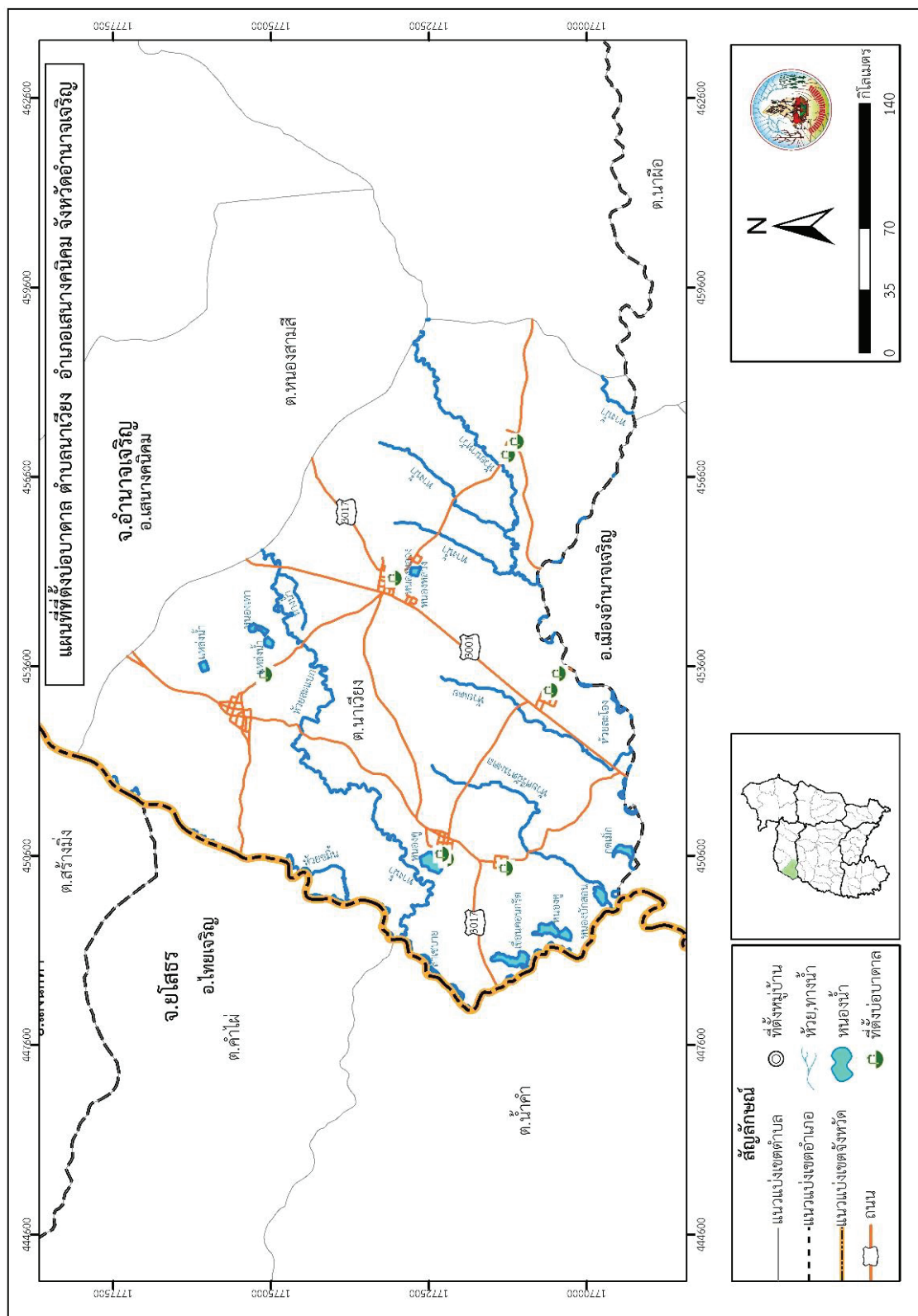
ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓-๑ และรูปที่ ๓-๒ ถึง ๓-๓

ตารางที่ ๓-๑ บ่อบาดาล ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณิศร จังหวัดอำนาจเจริญ

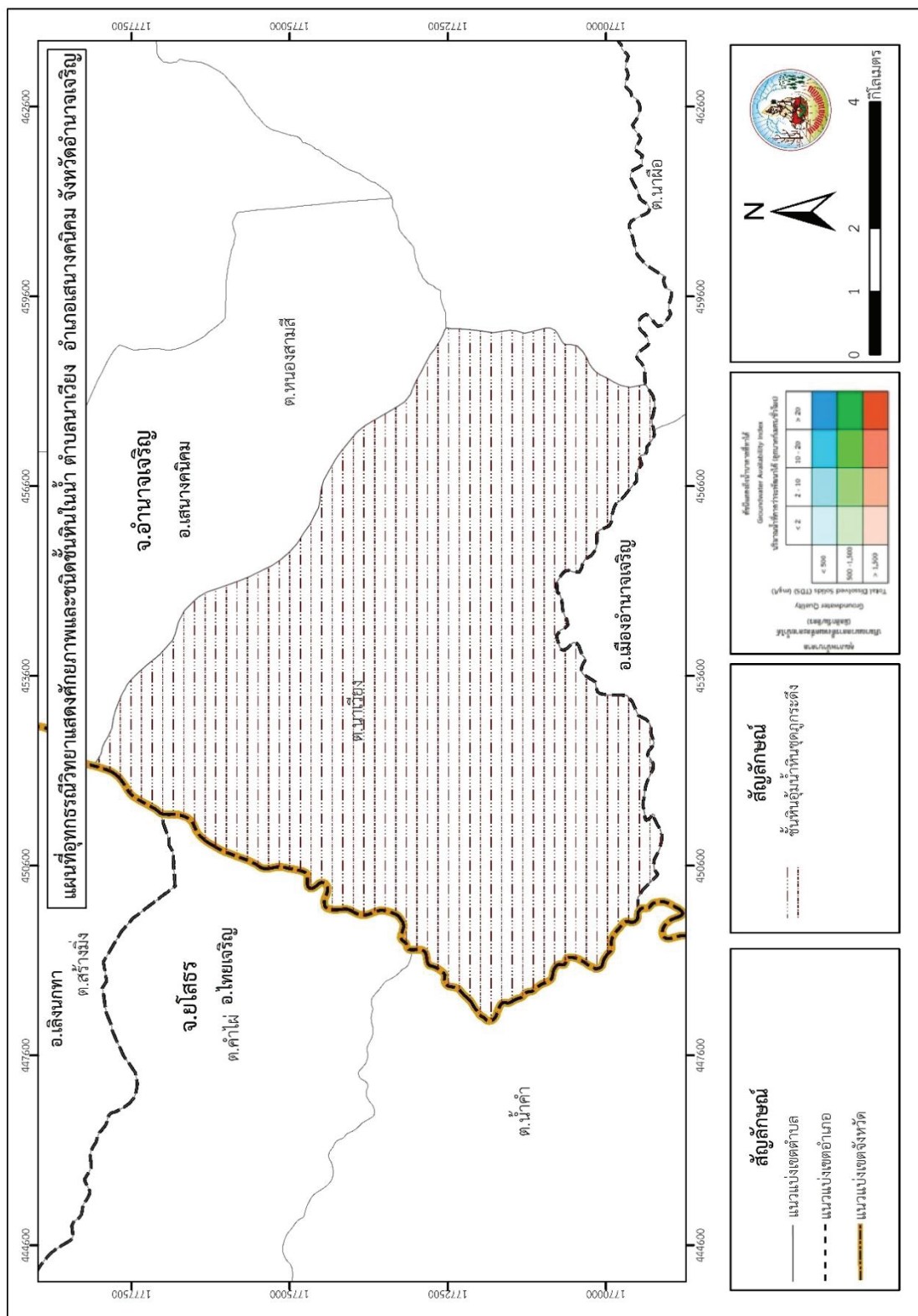
ลำดับ	พิกัด		ประเภทบ่อ	สภาพน้ำ	ความลึกเจาะ (เมตร)	ระดับน้ำปกติ (เมตร)
	Latitude	Longitude				
๑	๑๖.๐๒๐๕๑	๙๘.๕๕๗๕๕	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๔๓.๕	๖
๒	๑๖.๐๒๙๑๑	๙๘.๕๓๗๖๗	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๓๐	๖
๓	๑๖.๐๑๔๓๓	๙๘.๕๖๒๖๔	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๒๔	๕
๔	๑๖.๐๕๕๒๒	๙๘.๕๖๔๙๑	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ไม่ได้-น้ำแห้ง	๐	๐
๕	๑๖.๐๑๔๒๙	๙๘.๕๙๙๔๕	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๔๒	๗
๖	๑๖.๐๒๙๘๕	๙๘.๕๓๘๓๙	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๔๘	๖
๗	๑๖.๐๓๖๖๙	๙๘.๕๗๙๒๒	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๖๐	๘.๒๓
๘	๑๖.๐๑๓๑๗	๙๘.๕๖๕๑๒	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ได้-น้ำจืด	๒๔	๔.๘
๙	๑๖.๐๒๐๖๙	๙๘.๕๓๖๒๙	บ่ออุบโภาค-บริโภาค	ใช้ไม่ได้-ปิดบ่อ อุดกลบ	๔๒	๗

หมายเหตุ: แสดงเฉพาะบ่อบาดาลที่มีข้อมูลสมบูรณ์

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (๒๕๖๒)

รูปที่ ๓-๒ ที่ตั้งบ่อบาดล ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคมนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

รูปที่ ๓-๓ อุทกธรณีวิทยาแสดงศักยภาพน้ำบาดาลและชนิดชั้นหินให้น้ำ ตำบลเวียง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

๓.๓ ทรัพยากรดิน

๓.๓.๑ สถานภาพทรัพยากรดิน

ทรัพยากรดินในพื้นที่ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ ประกอบด้วย

๑) ชุดดินเขมราฐ (Kmr) สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำเร็วคือ

๑.๑) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-slA ชุดดินเขมราฐ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๐.๖๔ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๐ ของพื้นที่ตำบล

๑.๒) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-col-slA/csub ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีเนื้อดินเหนียวในชั้นดินล่าง มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๖๑.๓๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๗ ของพื้นที่ตำบล

๑.๓) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-col-slB/csub ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนหยาบ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีเนื้อดินเหนียวในชั้นดินล่าง มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๗,๘๘๕.๖๖ ไร่ หรือร้อยละ ๒๑.๘๙ ของพื้นที่ตำบล

๑.๔) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-fl-slA/csub ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีเนื้อดินเหนียวในชั้นดินล่าง มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑,๙๓๓.๑๒ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๓๘ ของพื้นที่ตำบล

๑.๕) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-fl-slB/csub ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีเนื้อดินเหนียวในชั้นดินล่างมีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๘๖๗.๙๙ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๔๒ ของพื้นที่ตำบล

๑.๖) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-fsi-lA/csub ดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อดินเหนียวในชั้นดินล่าง มีเนื้อที่ ๒,๔๓๘.๒๔ ไร่ หรือร้อยละ ๖.๗๙ ของพื้นที่ตำบล

๑.๗) หน่วยแผนที่ดิน Kmr-Kmr-fl-slB/csub หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินเขมราฐและดินคล้ายชุดดินเขมราฐที่เป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อดินเหนียวในชั้นดินล่าง มีเนื้อที่ ๕,๔๔๓.๒๔ ไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๑๖ ของพื้นที่ตำบล

๒) ชุดดินละหานทราย (Lah) มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย สภาพพื้นที่เป็นที่ราบเรียบถึงค่อนข้างราบเรียบ มีการระบายน้ำค่อนข้างเร็ว คือ

๒.๑) หน่วยแผนที่ดิน Lah-slA ชุดดินละหานทราย ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๒๖๓.๒๒ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๗๓ ของพื้นที่ตำบล

๒.๒) หน่วยแผนที่ดิน Lah-fsi-lA ดินคล้ายชุดดินละหานทรายที่มีเป็นดินทรายแป้งละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วน มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๕,๖๒๗.๕๓ ไร่ หรือร้อยละ ๑๕.๖๘ ของพื้นที่ตำบล

๒.๓) หน่วยแผนที่ดิน Lah-pic-slA ดินคล้ายชุดดินละหานทรายที่มีสีคลาแลงอ่อน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑๖๓.๒๕ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๔๕ ของพื้นที่ตำบล

๓) ชุดดินนาคู (Nu) สภาพพื้นที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีการระบายน้ำดี ประกอบด้วย ๓ หน่วยแผนที่ดิน คือ

๓.๑) หน่วยแผนที่ดิน Nu-lsB ชุดดินนาคุ มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๒,๑๐๒.๐๘ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๘๖ ของพื้นที่ตำบล

๓.๒) หน่วยแผนที่ดิน Nu-Kg-lsB หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินนาคุและชุดดินค้ำบง ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑,๗๕๑.๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๘๘ ของพื้นที่ตำบล

๓.๓) หน่วยแผนที่ดิน Nu-lsA ชุดดินนาคุ ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๕๗.๙๒ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๑๖ ของพื้นที่ตำบล

๔) ดินคล้ายชุดดินภูพาน (Pu) สภาพพื้นที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย ประกอบด้วย ๓ หน่วยแผนที่ดิน คือ

๔.๑) หน่วยแผนที่ดิน Pu-mw,fl-slB ดินคล้ายชุดดินภูพานที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นดินร่วนละเอียด ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑,๓๗๓.๗๐ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๘๓ ของพื้นที่ตำบล

๔.๒) หน่วยแผนที่ดิน Pu-slB ชุดดินภูพาน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๘๐๕.๙๘ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๒๕ ของพื้นที่ตำบล

๔.๓) หน่วยแผนที่ดิน Pu-mw-slB ดินคล้ายชุดดินภูพานที่มีการระบายน้ำดีปานกลางที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๗๐๔.๒๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๙๖ ของพื้นที่ตำบล

๕) ชุดดินสีทน (St) สภาพพื้นที่เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชันน้อย การระบายน้ำค่อนข้างดี ประกอบด้วย หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน St-sLA ชุดดินสีทน ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชัน ๐-๒ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๑,๐๔๐.๗๒ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๙๐ ของพื้นที่ตำบล

๖) ดินคล้ายชุดดินค้ำบง (kg) สภาพพื้นที่เนื้อดินบนเป็นดินร่วนปนทราย มีความลาดชันน้อย การระบายน้ำการระบายน้ำได้ดีปานกลาง ประกอบด้วย หน่วยแผนที่ดิน คือ

- หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tkslsB ดินคล้ายชุดดินค้ำบงที่มีการระบายน้ำดีปานกลางและเป็นทรายหนา ที่มีเนื้อดินบนเป็นดินทรายปนร่วน มีความลาดชัน ๒-๕ เปอร์เซ็นต์ มีเนื้อที่ ๒,๗๑๕.๑๗ ไร่ หรือร้อยละ ๗.๕๖ ของพื้นที่ตำบล

๗) หน่วยแผนที่ดิน W: พื้นที่น้ำ มีเนื้อที่ ๖๕๔.๖๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑.๘๒ ของพื้นที่ตำบล

ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓-๒ ถึง ๓-๓ และรูปที่ ๓-๔ ถึง ๓-๕

ตารางที่ ๓-๒ หน่วยแผนที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

หน่วยแผนที่ดิน	คำอธิบาย		ร้อยละ
	ไร่	เนื้อที่	
Kmr-sIA	๐.๖๔	๐.๐๐	๐.๐๐
Lah-sIA	๒๖๓.๒๒	๐.๗๓	๐.๗๓
Nu-sIA	๕๗.๙๒	๐.๑๖	๐.๑๖
Nu-sIB	๒,๑๐๒.๐๘	๕.๘๖	๕.๘๖
Pu-sIB	๘๐๕.๙๘	๒.๒๕	๒.๒๕
St-sIA	๑,๐๔๐.๗๒	๒.๙๐	๒.๙๐
Kg-mw,tk-sB	๒,๗๑๕.๑๗	๗.๕๖	๗.๕๖
Kmr-col-sIA/csub	๖๑.๓๑	๐.๑๗	๐.๑๗
Kmr-col-sIB/csub	๗,๘๙๕.๖๖	๒๑.๙๙	๒๑.๙๙
Kmr-fl-sIA/csub	๑,๙๓๓.๑๒	๕.๓๘	๕.๓๘
Kmr-fl-sIB/csub	๘๖๗.๙๙	๒.๔๒	๒.๔๒
Kmr-fsi-IA/csub	๒,๔๓๘.๒๔	๖.๗๙	๖.๗๙
Lah-fsi-IA	๕,๖๒๗.๕๓	๑๕.๖๘	๑๕.๖๘
Lah-pic-sIA	๑๖๓.๒๕	๐.๔๕	๐.๔๕
Pu-mw,fl-sIB	๑,๓๗๓.๗๐	๓.๘๓	๓.๘๓
Pu-mw-sIB	๗๐๔.๒๖	๑.๙๖	๑.๙๖
Kmr-Kmr-fl-sIB/csub	๕,๔๔๓.๒๔	๑๕.๑๖	๑๕.๑๖
Nu-Kg-sB	๑,๗๕๑.๓๘	๔.๘๘	๔.๘๘
W	๖๕๔.๖๖	๑.๘๒	๑.๘๒
รวมเนื้อที่ทั้งหมด			๑๐๐

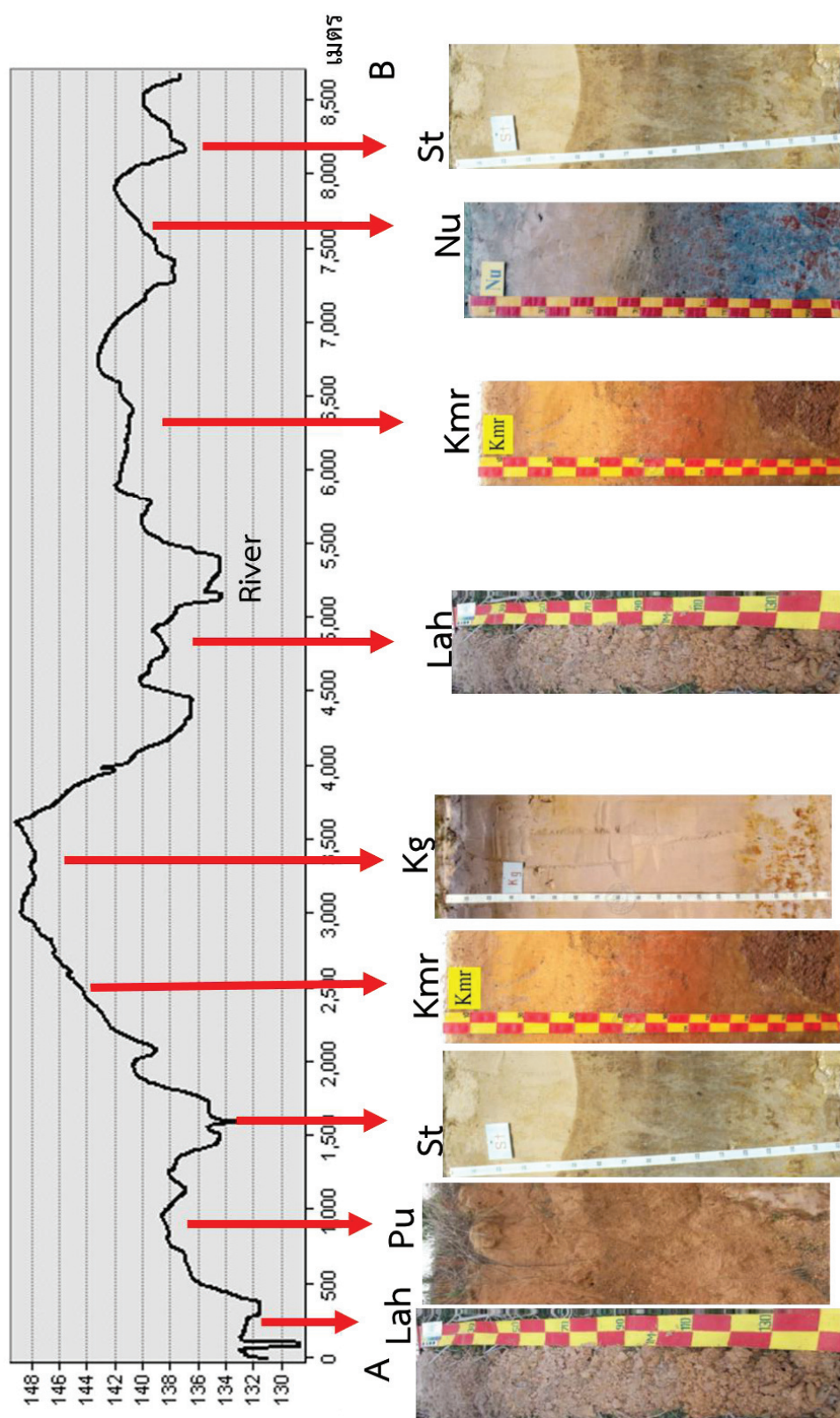
ตารางที่ ๓-๓ สมบัติดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณิศร จังหวัดอำนาจเจริญ

หน่วยแผนที่ดิน	ความ ลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความ ลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัส ที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียม ที่เป็น ประโยชน์ (K ₂ O)	ความ อุดม สมบูรณ์ ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Kg-mw,tk-slsB	๒-๕	ดี-ดีมาก	<๑๐	>๓๕	>๑๕๐	ต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำมาก	ต่ำ	๒,๗๑๕.๑๗	๗.๕๗
Kmr-col- slA/csub	๐-๒	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	๖๑.๓๑	๐.๑๗
Kmr-col- slB/csub	๒-๕	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	ต่ำมาก	ต่ำ	๗,๘๙๕.๖๖	๒๒.๐๐
Kmr-fl-sIA/csub	๐-๒	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	ต่ำมาก	ต่ำ	๑,๙๓๓.๑๒	๕.๓๙
Kmr-fl-sIB/csub	๒-๕	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	๘๖๗.๙๙	๒.๔๒
Kmr-fsi-IA/csub	๐-๒	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำมาก	ต่ำ	๒,๔๓๗.๙๑	๖.๗๙
Kmr-Kmr-fl- slB/csub	๒-๕	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำมาก	ต่ำ	๕,๔๔๓.๓๙	๑๕.๑๗
Kmr-sIA	๐-๒	ดีปานกลาง	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำ	๐.๖๑	-
Lah-fsi-IA	๐-๒	ดีปานกลาง- ค่อนข้างเลว	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	สูงมาก	สูงมาก	ต่ำมาก	ต่ำ	๕,๖๒๙.๐๘	๑๕.๖๘
Lah-pic-sIA	๐-๒	ดีปานกลาง- ค่อนข้างเลว	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	ค่อนข้างต่ำ	ปานกลาง	ต่ำมาก	ต่ำ	๑๖๓.๒๕	๐.๔๕
Lah-sIA	๐-๒	ดีปานกลาง- ค่อนข้างเลว	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	ปานกลาง	ค่อนข้างสูง	ต่ำมาก	ต่ำ	๒๖๓.๒๒	๐.๗๓

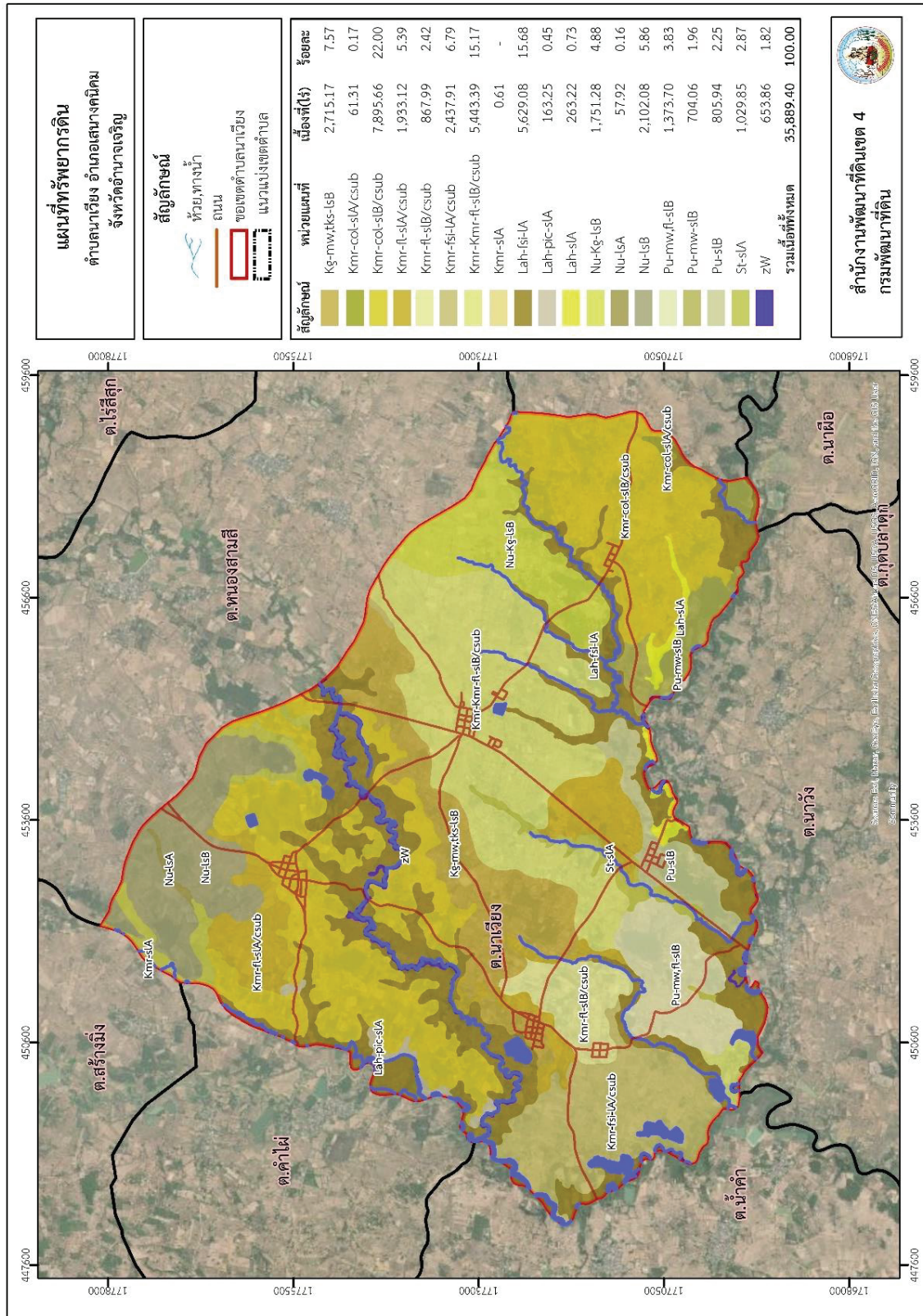

ตารางที่ ๓-๓ (ต่อ)

หน่วยแผนที่ดิน	ความลาดชัน (%)	การระบายน้ำ	CEC (meq/g)	BS (%)	ความลึก (ซม.)	อินทรีย์วัตถุ	ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (P ₂ O ₅)	โพแทสเซียมที่เป็นประโยชน์ (K ₂ O)	ความอุดมสมบูรณ์ของดิน	เนื้อที่	
										ไร่	ร้อยละ
Nu-Kg-lsB	๒-๕	ดี	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	๑,๗๕๑.๒๘	๔.๘๘
Nu-lsA	๐-๒	ดี	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำมาก	ต่ำ	๕๗.๙๒	๐.๑๖
Nu-lsB	๒-๕	ดี	<๑๐	๓๕-๗๕	>๑๕๐	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	๒,๑๐๒.๐๘	๕.๘๖
PU-mw,fl-sIB	๒-๕	ดีปานกลาง	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	ต่ำมาก	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	๑,๓๗๓.๗๐	๓.๘๓
PU-mw-sIB	๒-๕	ดีปานกลาง	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	ค่อนข้างต่ำ	ต่ำปานกลาง	ต่ำมาก	ต่ำ	๗๐๔.๐๖	๑.๙๖
PU-sIB	๒-๕	ดี	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	ต่ำ	ต่ำ	ต่ำมาก	ต่ำ	๘๐๕.๙๔	๒.๒๕
St-sIA	๐-๒	ค่อนข้างเลว	<๑๐	<๓๕	>๑๕๐	ปานกลาง	สูง	ต่ำมาก	ต่ำ	๑๐๒๙.๘๕	๒.๘๗
รวมเนื้อที่ทั้งหมด										๓๕,๘๘๙.๔๐	๑๐๐.๐๐

รูปที่ ๓-๔ ภูมิประเทศและชุดดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคณคม จังหวัดอำนาจเจริญ

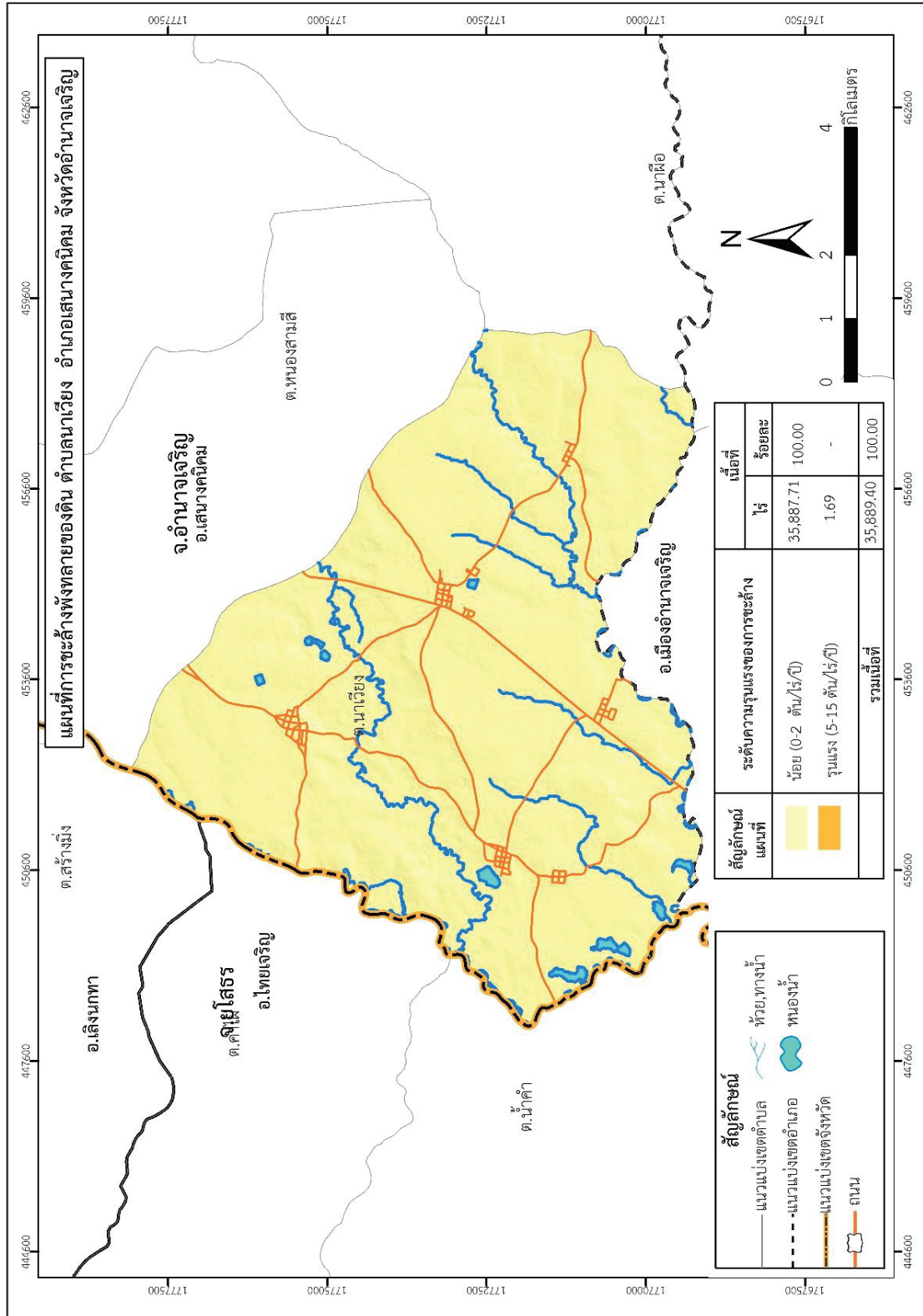

๓.๓.๒ การชะล้างพังทลายของดิน

จากการประเมินการชะล้างพังทลายของดินโดยใช้สมการการสูญเสียดินสากล (Universal Soil Loss Equation; USLE) ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีการชะล้างพังทลายของดิน ดังรายละเอียดในตารางที่ ๓-๔ และรูปที่ ๓-๖

ตารางที่ ๓-๔ การชะล้างพังทลายของดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

การชะล้างพังทลายของดิน	การสูญเสียดิน (ตัน/ปี)	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
น้อย (๐-๒ ตัน/ไร่/ปี)	-	๓๕,๘๘๗.๗๑	๙๙.๙๙
ปานกลาง (๒-๕ ตัน/ไร่/ปี)	๓.๓๘	๑.๖๙	๐.๐๑
รุนแรง (๕-๑๕ ตัน/ไร่/ปี)	-	-	-
รุนแรงมาก (๑๕-๒๐ ตัน/ไร่/ปี)	-	-	-
รุนแรงมากที่สุด (>๒๐ ตัน/ไร่/ปี)	-	-	-
รวม	๓.๓๘	๓๕,๘๘๙.๔๐	๑๐๐.๐๐

รูปที่ ๓-๖ การกระจายพื้นที่ของดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

บทที่ ๔

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน

บทที่ ๔

กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA)

๔.๑. หลักการ

กระบวนการมีส่วนร่วมเป็นความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยหลัก ๓ ประการ คือ

- ๑) พื้นที่ (Area)
- ๒) หน้าที่ขององค์กร หรือภารกิจ (Function)
- ๓) ความร่วมมือ (Participation)

การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงมีสาระสำคัญที่จำเป็นในการจัดทำโครงการ เช่น

- ๑) สภาพปัญหาของชุมชนหรือเกษตรกร
- ๒) ความต้องการของชุมชน
- ๓) โครงการที่จะแก้ไขปัญหาที่เป็นไปตามความต้องการของประชาชน
- ๔) พื้นที่ที่จะดำเนินโครงการ

ทั้งนี้ ผู้ที่จำเป็นต้องเข้าร่วมกระบวนการ คือ เกษตรกรในพื้นที่ตำบล ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ใหญ่บ้าน และกำนัน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในกรณีของแผนการใช้ที่ดินตำบลนั้น การจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนจะมีสาระสำคัญของชุมชนในภาพรวม และเกษตรกรแต่ละราย เช่น

- ๑) ปัญหาทรัพยากรดิน
- ๒) ปัญหาการประกอบอาชีพ
- ๓) ความต้องการของชุมชนหรือเกษตรกรแต่ละราย
- ๔) แผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน

จากสาระสำคัญใน ๔ ประการ ดังกล่าว แผนการใช้ที่ดินตำบลจะต้องจัดทำขึ้นโดยมี “กิจกรรมตอบสนองต่อความต้องการของชุมชน หรือเกษตรกรแต่ละราย รวมทั้งตอบสนองต่อแผนงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” ตรงตามอำนาจหน้าที่ของกรมพัฒนาที่ดิน และโดยความร่วมมือของส่วนราชการต่างๆ

๔.๒ การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

การวิเคราะห์ผลจากการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๔.๒.๑ ปัญหาหลักของตำบลนาเวียง

- ๑) ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร
- ๒) ราคาผลผลิตตกต่ำ
- ๓) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

๔.๒.๒ ความต้องการของชุมชน เกษตรกร ในเขตตำบลนาเวียง มีความต้องการ ๓ ประการ ดังนี้

๑) แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

๒) การทำเกษตรผสมผสาน

๓) แก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

๑) กรณีการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ

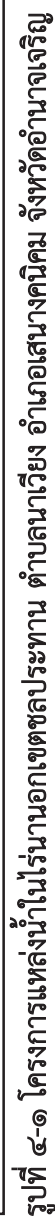
กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรที่ได้ดำเนินการในพื้นที่ตำบลนาเวียง คือ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร

อนึ่ง แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน มิได้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อนำมาทำนา แต่จะเป็นการเสริมในช่วงที่ขาดแคลนและทำการเกษตรผสมผสาน จากการตรวจสอบแหล่งน้ำในไร่นาที่มีอยู่ในปัจจุบัน มีจำนวน ๕๐๙ บ่อ (ตารางที่ ๔-๑ และรูปที่ ๔-๑) เป็นกิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการในเขตการใช้ที่ดินอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะมีทั้งที่ทำนาข้าว ที่ปลูกพืชไร่และพืชสวน

จากการร้องขอของเกษตรกรให้นำน้ำใต้ดินมาใช้ นั้น กรมพัฒนาที่ดินจะประสานกับส่วนราชการที่รับผิดชอบ คือ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง

ตารางที่ ๔-๑ แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ

ปี พ.ศ.	จำนวน (บ่อ)
๒๕๕๐	๑๓
๒๕๕๑	๓
๒๕๕๒	๓
๒๕๕๔	๑๖
๒๕๕๕	๒๔
๒๕๕๖	๔๗
๒๕๕๗	๗๙
๒๕๕๘	๗๔
๒๕๕๘ (เพิ่มเติม)	๔๐
๒๕๕๙	๔๙
๒๕๖๐	๓๘
๒๕๖๐ (เพิ่มเติม)	๘
๒๕๖๑	๔๐
๒๕๖๑(เพิ่มเติม)	๑
๒๕๖๒	๑๑
๒๕๖๒(เพิ่มเติม)	๒
๒๕๖๓	๓๔
๒๕๖๔	๒๗

๒) กรณีความต้องการทำเกษตรผสมผสาน

กรมพัฒนาที่ดิน จะจัดทำงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น ปรับปรุงแปลงนา แหล่งเก็บกักน้ำในไร่นา เพื่อให้มีความเหมาะสมทำการเกษตรผสมผสาน

๓) กรณีการแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของดิน

จากการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ตำบลนาเวียงพบว่า ปฏิกิริยาของดินส่วนใหญ่มีสภาพเป็นกรด ควรปรับสภาพให้เป็นกลาง

ธาตุอาหารที่สำคัญ คือ ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียม ค่อนข้างต่ำ จำเป็นต้องมีการปรับปรุง

ผลจากการจัดทำการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ได้นำมาวิเคราะห์ร่วมกับปัญหาด้านกายภาพ โดยระบบ DPSIR มีรายละเอียดดังนี้

๑) แรงขับเคลื่อน (Driver) มี ๓ ประการ

๑.๑) ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร

๑.๒) ราคาผลผลิตตกต่ำ

๑.๓) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์

๒) แรงกดดัน (Pressure) ที่เกิดจากปัจจัยขับเคลื่อน มี ๔ ประการ

๒.๑) จัดหาแหล่งน้ำทางการเกษตร

๒.๒) ปรับเปลี่ยนการผลิต

๒.๓) การปรับปรุงบำรุงดิน

๒.๔) การอนุรักษ์ดินและน้ำ

๓) สภาวะ (State) ที่เกิดแรงกดดัน มี ๕ ประการ

๓.๑) น้ำทำการเกษตรไม่เพียงพอ

๓.๒) ขาดการปรับปรุงบำรุงดิน

๓.๓) ทำการเกษตรเชิงเดี่ยว

๓.๔) ราคาข้าวตกต่ำ

๓.๕) หนี้สินครัวเรือน

๔) ผลกระทบ (Impact) ที่ปรากฏในพื้นที่ มี ๒ ประการ คือ

๔.๑) ผลผลิตทางการเกษตรต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง

๔.๒) ผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

๕) การตอบสนอง (Response) ของรัฐในอดีต ปัจจุบัน และในอนาคต มีดังนี้

อดีต-ปัจจุบัน

พื้นที่ราบ

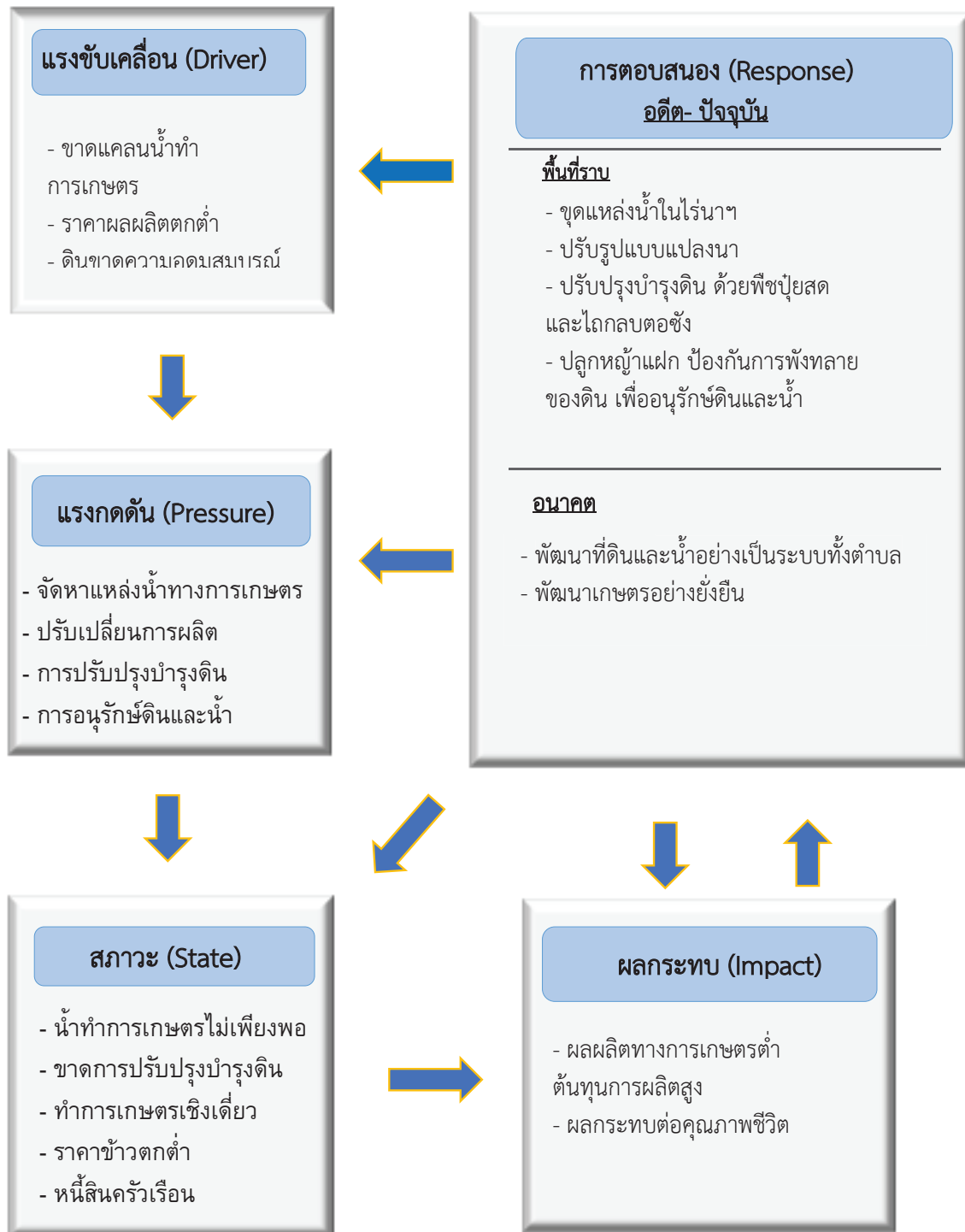
๕.๑) ขุดแหล่งน้ำในไร่นา

๕.๒) ปรับรูปแบบแปลงนา

๕.๓) ปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยสดและไถกลบตอซัง

- ๕.๔) ปลุกหญ้าแฝกป้องกันการพังทลายของดิน เพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ
อนาคต
- ๕.๕) พัฒนาที่ดินและน้ำอย่างเป็นระบบทั้งตำบล
- ๕.๖) พัฒนาเกษตรอย่างยั่งยืน
ดังมีรายละเอียดในรูปที่ ๔-๒

รูปที่ ๔-๒ การวิเคราะห์สถานการณ์โดยระบบ DPSIR ของตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ

๔.๓ ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน

ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ มีการเพาะปลูกพืช ดังนี้

๑) ข้าวนาปี เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีในช่วงฤดูฝน โดยปลูกระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน และจะเก็บเกี่ยวช่วงเดือนพฤศจิกายนถึงธันวาคม พันธุ์ข้าวที่ปลูก ได้แก่ ข้าวหอมมะลิ ๑๐๕ ข้าวเหนียวพันธุ์ กข ๖ และ กข ๑๕

๒) ข้าวนาปี-ถั่วพั่ว เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกถั่วพั่วหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเมษายน

๓) ข้าวนาปี-พืชผัก เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกพืชผักหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ได้แก่ ข้าวโพดฝักสด ค่ะน้า แตงกวา พริก กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี หอมแดง และผักสลัด ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเมษายน

๔) ข้าวนาปี-แตงโม เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกแตงโมหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ระหว่างเดือนธันวาคมถึงเมษายน

๕) ข้าวนาปี-ข้าวโพดฝักสด เกษตรกรจะปลูกข้าวนาปีระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงธันวาคม และจะปลูกข้าวโพดฝักสดหลังการเก็บเกี่ยวข้าว ระหว่างเดือนธันวาคมถึงมีนาคม

๖) มันสำปะหลัง เกษตรกรจะปลูกมันสำปะหลังช่วงต้นฤดูฝนระหว่างเดือนเมษายนถึงพฤษภาคม ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐-๑๔ เดือน

๗) อ้อย เกษตรกรจะปลูกอ้อยระหว่างเดือนเมษายนถึงมิถุนายน ซึ่งจะมีอายุจากวันปลูกถึงเก็บเกี่ยวประมาณ ๑๐-๑๒ เดือน เก็บผลผลิตได้ ๒-๓ ปี

๘) ไม้ยืนต้น ที่นิยมปลูก ได้แก่ ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์มน้ำมัน

๙) ไม้ผล ที่นิยมปลูก ได้แก่ มะม่วง และไม้ผลผสม

ดังรายละเอียดในรูปที่ ๔-๓

(สำนักงานเกษตรอำเภอเสนางนครนิคม ,๒๕๖๓)

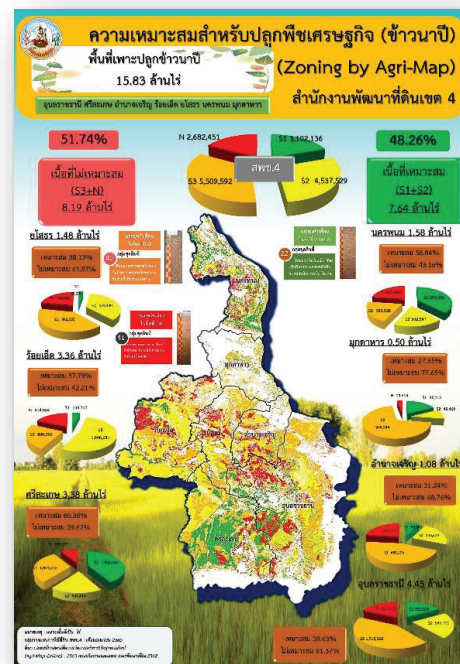
รูปที่ ๔-๓ ระบบการปลูกพืชในปัจจุบัน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

ชนิดพืช	เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบ													
1.ข้าว													
2.ข้าว+ถั่วพริ้ว													
3.ข้าว+พืชผัก													
4.ข้าว+แตงโม													
5.ข้าว+ข้าวโพดกินฝักสด													
6.อ้อย													
7.มันสำปะหลัง													
8.ไม้ยืนต้น													
9.ไม้ผล													

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอเสนางนครนิคม ,๒๕๖๓

บทที่ ๕

การประเมินคุณภาพดิน

บทที่ ๕ การประเมินคุณภาพที่ดิน

๕.๑ ทรัพยากรดิน

จากการสำรวจทรัพยากรดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ โดยกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน พบว่า มีดิน ๕ ชนิด และ ๕ ดินคล้ายชนิดดิน โดยมีการประเมินคุณภาพที่ดิน

ดังรายละเอียดในตารางที่ ๕-๑

๕.๒ ประเภทการใช้ที่ดิน

ประเภทการใช้ที่ดิน ประกอบด้วย พืชเศรษฐกิจหลัก หรือพืชอัตลักษณ์ (Signature crops) ที่ปลูกอยู่ในปัจจุบันของตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ มี ๙ ชนิด ได้แก่ ข้าว ข้าวโพด มันสำปะหลัง อ้อย ยางพารา ปาล์มน้ำมัน มะม่วง ยูคาลิปตัส และไม้ผลผสม

๕.๓ การประเมินคุณภาพที่ดิน

จากการใช้คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบลและระดับจังหวัด ประเมินคุณภาพที่ดิน ได้จำแนกชั้นความเหมาะสมทางกายภาพและข้อจำกัดของประเภทการใช้ที่ดิน ดังนี้

ข้าว

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๓)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw, tks-lsB Kmr-col-sLA/csub Kmr-col-sLB/csub Kmr-fl-sLA/csub Kmr-fl-sLB/csub Kmr-fsi-lA/csub Kmr-Kmr-fl-sLB/csub และKmr-sLA

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw, tks-lsB Kmr-col-sLA/csub Kmr-col-sLB/csub Kmr-fl-sLA/csub Kmr-fl-sLB/csub Kmr-fsi-lA/csub Kmr-Kmr-fl-sLB/csub และKmr-sLA

ข้าวโพด

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการกักเก็บธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kmr-fsi-lA/csub Nu-Kg-lsB Nu-lsA Pu-mw, fl-sLB

มันสำปะหลัง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tk-s-lsB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S๓)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ สารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kmr-col-slB/csub Kmr-fl-slA/csub Kmr-fl-slB/csub Kmr-fsi-lA/csub Kmr-Kmr-fl-slB/csub Nu-Kg-lsB Nu-lsB Pu-mw,fl-slB Pu-mw-slB และPu-slB

ชั้นที่ไม่มีความเหมาะสม (N)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Lah-fsi-lA Lah-pic-slA Lah-slA และSt-slA

อ้อย

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tk-s-lsB Kmr-col-slB/csub Kmr-fl-slA/csub Kmr-fl-slB/csub Kmr-fsi-lA/csub Kmr-Kmr-fl-slB/csub Lah-fsi-lA Lah-pic-slA Lah-slA Nu-Kg-lsB Nu-lsA Nu-lsB Pu-mw,fl-slB Pu-mw-slB Pu-slB และSt-slA

ยางพารา

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tk-s-lsB Kmr-col-slB/csub Kmr-fl-slA/csub Kmr-fsi-lA/csub Kmr-Kmr-fl-slB/csub Kmr-slA Nu-Kg-lsB Nu-lsA Nu-lsB Pu-mw,fl-slB Pu-mw-slB และPu-slB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S๓)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Lah-fsi-lA Lah-pic-slA Lah-slA St-slA

ปาล์มน้ำมัน

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n

capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tk-slsB Kmr-col-slsB/csub Kmr-fl-slsA/csub Kmr-Kmr-fl-slsB/csub Lah-fsi-lA Pu-mw,fl-slsB และPu-mw-slsB

มะม่วง

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินKg-mw,tk-slsB Kmr-col-slsB/csub Nu-Kg-slsB และNu-slsB

ยูคาลิปตัส

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินKg-mw,tk-slsB Kmr-col-slsB/csub Kmr-fl-slsA/csub Kmr-fl-slsB/csub Kmr-fsi-lA/csub Kmr-Kmr-fl-slsB/csub Nu-slsB Pu-mw,fl-slsB Pu-slsB

ชั้นที่มีความเหมาะสมน้อย (S๓)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ได้แก่ หน่วยแผนที่ดินLah-fsi-lA และSt-slsA

ไม้ผลผสม

ชั้นที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒)

พบว่า คุณภาพที่ดินที่มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตและผลผลิตของพืช คือ ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s และความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n และสารพิษ (Soil toxicities) : z ได้แก่ หน่วยแผนที่ดิน Kg-mw,tk-slsB Kmr-col-slsB/csub Kmr-Kmr-fl-slsB/csub

ตารางที่ ๕-๑ ชั้นความเหมาะสมทางกายภาพของหน่วยแผนที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

หน่วยแผนที่ดิน	ข้าว	ข้าวโพด	มันสำปะหลัง	อ้อย	ยางพารา	ปาล์มน้ำมัน	มะม่วง	ยูคาลิปตัส	ไม้ผลผสม
Kg-mw,tk-s-lsB	N	-	S๒snz	S๒sn	S๒sn	S๒sn	S๒sn	S๒sn	S๒sn
Kmr-col-sIA/csub	N	-	-	-	-	-	-	-	-
Kmr-col-sIB/csub	N	-	S๓z	S๒osnz	S๒osnz	S๒snz	S๒sn	S๒osnz	S๒snz
Kmr-fl-sIA/csub	N	-	S๓z	S๒osnz	S๒osnz	S๒snz	-	S๒osnz	-
Kmr-fl-sIB/csub	N	-	S๓z	S๒osnz	S๒osnz	-	-	S๒osnz	-
Kmr-fsi-IA/csub	N	S๒osnz	S๓z	S๒osnz	S๒osnz	-	-	S๒osnz	-
Kmr-Kmr-fl-sIB/csub	N	-	S๓z	S๒osnz	S๒osnz	S๒snz	-	S๒osnz	S๒osnz
Kmr-sIA	N	-	-	-	S๒osnz	-	-	-	-
Lah-fsi-IA	S๓z	-	N	S๒osnz	S๓o	S๒osnz	-	S๓o	-
Lah-pic-sIA	S๓z	-	N	S๒osnz	S๓o	-	-	-	-
Lah-sIA	S๓z	-	N	S๒osnz	S๓o	-	-	-	-
Nu-Kg-lsB	S๓oz	S๒snz	S๓z	S๒snz	S๒sn	-	S๒snz	-	-
Nu-lsA	S๓oz	-	-	S๒snz	S๒sn	-	-	-	-
Nu-lsB	S๓oz	-	S๓z	S๒snz	S๒sn	-	S๒snz	S๒snz	-
Pu-mw,fl-sIB	S๓oz	S๒osnz	S๓z	S๒snz	S๒sn	S๒snz	-	S๒snz	-
Pu-mw-sIB	S๓oz	-	S๓z	S๒snz	S๒sn	S๒snz	-	S๒snz	-
Pu-sIB	S๓oz	-	S๓z	S๒snz	S๒sn	-	-	S๒snz	-
St-sIA	S๓z	-	N	S๒osnz	S๓o	-	-	S๓o	-

หมายเหตุ: ๑) สมบัติดินจากตารางที่ ๓-๓

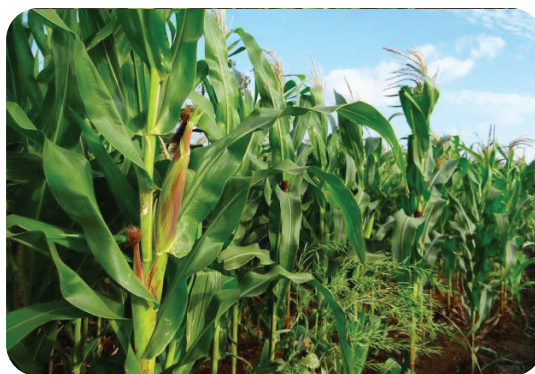
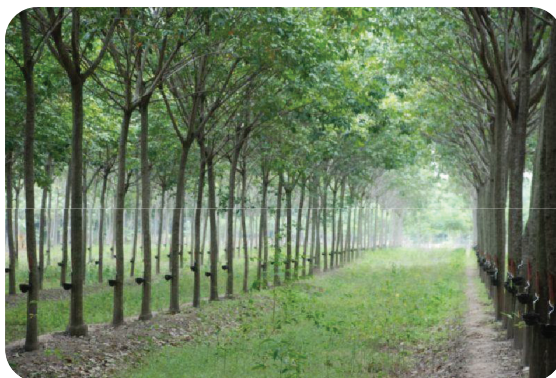
- ๒) ข้อจำกัดในการประเมินคุณภาพที่ดิน: ๑) ความเสียหายจากการกัดกร่อน (Erosion hazard) : e ๖) สารพิษ (Soil toxicities) : z
 ๒) ความเป็นประโยชน์ของออกซิเจนต่อรากพืช (Oxygen availability) : o ๗) การมีเกลือมากเกินไป (Excess of salts) : x
 ๓) ความเป็นประโยชน์ของธาตุอาหาร (Nutrient availability) : s
 ๔) ความจุในการดูดซับธาตุอาหาร (Nutrient retention capacity) : n
 ๕) สภาพการหยั่งลึกของราก (Rooting conditions) : r

บทที่ ๖

แผนการใช้ที่ดิน

บทที่ ๖ แผนการใช้ที่ดิน

๖.๑ ปรัชญาในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบล

ในการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลฉบับนี้ได้ใช้ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”^๑ เป็นหลัก โดยมีรายละเอียดดังนี้

“เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี พอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

^๑ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (๒๕๕๐: ๖-๗) ได้หมายความว่า “ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในวโรกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

๖.๒ นโยบายแห่งรัฐในการกำหนดแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ

ตารางที่ ๖-๑

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
๑	รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ^๒	มาตรา ๗๒ (๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยเหมาะสมกับสภาพ ของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน
๒	ยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. ๒๕๖๑- ๒๕๘๐) ^๓	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม
๓	คำแถลงนโยบายของ คณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒	<u>นโยบายหลัก</u> ๕.การพัฒนาเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของไทย ๕.๓ พัฒนาภาคเกษตร ๕.๓.๒ ลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตที่เหมาะสม และไม่ก่อให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของภาครัฐ ๕.๓.๔ ส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ๕.๓.๕ ดูแลเกษตรกรผู้มีรายได้น้อยให้สามารถเข้าถึงและใช้ ประโยชน์ในที่ดินทำกิน แหล่งเงินทุน โครงสร้างพื้นฐาน และปัจจัยการผลิตต่างๆ ๑๐.การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและรักษาสีเขียวเพื่อสร้างการ เติบโตอย่างยั่งยืน ๑๐.๒ ปรับปรุงระบบที่ดินทำกินและลดความเหลื่อมล้ำด้านการถือ ครองที่ดิน ๑๐.๓ ส่งเสริมการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ แหล่งน้ำชุมชน และ ทะเล <u>นโยบายเร่งด่วน</u> ๔. การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรและพัฒนานวัตกรรม
๔	แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ^๔	ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้อง และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมของประเทศประเด็นย่อยที่ ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม
๕	แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔)	ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน

^๒ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๔ ตอน ๔๐ ก หน้า ๑๘ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๐

^๓ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๕ ตอน ๘๒ ก หน้า ๘ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑

^๔ ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๓๕ ตอน ๒๔ ก หน้า ๙๘. ๑๐๒-๑๐๓ ลงวันที่ ๖ เมษายน ๒๕๖๑ (เล่มที่ ๔)

ตารางที่ ๖-๑(ต่อ)

ลำดับที่	กฎหมาย/ยุทธศาสตร์/ แผนการปฏิบัติ/แผนแม่บท	รายละเอียด
๖	นโยบายและแผนการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดินของประเทศไทย (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙)	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการใช้ที่ดินและทรัพยากรดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการบริหารจัดการที่ดินและทรัพยากรดิน
๗	แผนพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาข้าวหอมมะลิและเกษตรปลอดภัย ยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการน้ำเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมและยกระดับการค้าชายแดน การค้า อุตสาหกรรม การลงทุนการท่องเที่ยวและการบริการสู่สากล ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ ยุทธศาสตร์ที่ ๕ อนุรักษ์ ป่าไม้ และบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม พลังงานอย่างสมดุลและยั่งยืน
๘	แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)	ประเด็นที่ ๑ : การส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ การค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว ประเด็นที่ ๒ : การสร้างการเจริญเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๙	แผนพัฒนาจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)	ประเด็นที่ ๑ : การพัฒนาการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์และสินค้าเกษตรปลอดภัย การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรเพื่อเพิ่มคุณค่ามูลค่า และยกระดับสู่การเป็นเมืองสมุนไพรตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประเด็นที่ ๓ : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ และพลังงานเพื่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ที่สมดุล ยั่งยืน
๑๐	แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)	ยุทธศาสตร์ที่ ๑ เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการสินค้าเกษตรโดยใช้ตลาดนำการเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ ๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร ยุทธศาสตร์ที่ ๓ สร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร ยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาภาคการเกษตรสู่เกษตรกรรมยั่งยืน
๑๑	ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔)	ยุทธศาสตร์ที่ ๒ พัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้เป็นสังคมเมืองน่าอยู่ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๑๒	แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง	๑. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ๒. ด้านเศรษฐกิจ ๕. ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๖.๓ การกำหนดเขตการใช้ที่ดิน

การวางแผนการใช้ที่ดินเป็นกระบวนการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ตัดสินใจในการกำหนดรูปแบบหรือกิจกรรมการใช้ที่ดินที่เหมาะสมไว้ล่วงหน้า โดยมีพื้นฐานจากศักยภาพการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรดินตามธรรมชาติ สภาพเศรษฐกิจและสังคม สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีการใช้ที่ดิน อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์สูงสุด การวางแผนการใช้ที่ดินมิได้สิ้นสุดลงในขั้นตอนการตัดสินใจ ว่าที่ดินจะทำอะไรดีที่สุด แต่จะต้องรวมถึงการจัดทำมาตรการทุกด้านในการใช้ที่ดินเพื่อให้บรรลุถึงความต้องการใช้ที่ดินนั้น จำเป็นต้องระบุถึงมาตรการ กิจกรรม โครงการ แผนงาน และนโยบายที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุถึงความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล เป็นการวิเคราะห์และประเมินข้อมูลด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม ตลอดจนสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดการใช้พื้นที่อย่างเป็นระบบ เป็นการตัดสินใจในการใช้พื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของชุมชน โดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการที่จะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป เป็นสิ่งสำคัญที่ต้องดำเนินการเพื่อให้เป็นที่ยอมรับ โดยมีความมุ่งหมายให้การใช้ที่ดินที่กำหนดขึ้นนั้น ตอบสนองความต้องการของชุมชนมากที่สุด การกำหนดเขตการใช้ที่ดินตำบลนาเวียงใช้ยุทธศาสตร์จังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. ๒๕๖๔ เป็นแนวทาง ซึ่งยุทธศาสตร์จังหวัดอำนาจเจริญ พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้เชื่อมโยง กับนโยบายรัฐบาล แผนบริหารราชการแผ่นดิน ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) ทิศทางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ แผนปฏิรูปประเทศ รวมทั้งแผนพัฒนา รายสาขาต่างๆ หรือแผนเฉพาะด้าน เช่น แผนพัฒนาการเกษตร แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

๖.๔ เขตการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ ได้กำหนดออกเป็น ๕ เขต ได้แก่ เขตพื้นที่ป่า เขตพื้นที่เกษตรกรรม เขตพื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด และเขตพื้นที่แหล่งน้ำ รายละเอียดดังตารางที่ ๖-๒ และรูปที่ ๖-๒

ตารางที่ ๖-๒ เขตการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนครนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

เขตการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
	(ไร่)	ร้อยละ
๑.เขตพื้นที่ป่า	๑,๗๐๒	๔.๗๔
๒.เขตพื้นที่เกษตรกรรม	๓๐,๔๗๓	๘๔.๔๕
๒.๑เขตนาข้าว	๒๕,๕๓๕	๗๑.๑๙
๑)เขตทำนา-นาไร่	๔๑	๐.๑๑
๒)เขตทำนาข้าวพื้นที่ลุ่ม	๕,๙๑๖	๑๖.๔๙
๓)เขตทำนาข้าวพื้นที่ดอน	๑๙,๕๗๘	๕๔.๕๘
๒.๒เขตปลูกพืชไร่	๓,๐๓๒	๘.๔๕
๑)เขตพืชไร่-ไร่ร้าง	๑๑	๐.๐๓
๒)เขตปลูกข้าวโพด	๒๑	๐.๐๖
๓)เขตปลูกอ้อย	๑,๙๖๒	๕.๔๗
๔)เขตปลูกมันสำปะหลัง	๑,๐๓๘	๒.๘๙
๒.๓เขตไม้ยืนต้น	๑,๗๕๑	๔.๘๘
๑)เขตไม้ยืนต้น-เสื่อมโทรม	๘๕	๐.๒๔
๒)เขตปลูกยางพารา	๑,๓๗๙	๓.๘๔
๓)เขตปลูกปาล์มน้ำมัน	๙๑	๐.๒๕
๔)เขตปลูกยูคาลิปตัส	๑๙๔	๐.๕๔
๒.๔เขตปลูกไม้ผล	๔๑	๐.๑๑
๑)เขตปลูกไม้ผลผสม	๖	๐.๐๒
๒)เขตปลูกมะนาว	๔	๐.๐๑
๓)เขตปลูกมะม่วง	๓๑	๐.๐๘
๒.๕เขตปศุสัตว์	๖๖	๐.๑๘
๒.๖เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๔๘	๐.๑๓
๑)เขตเพาะเลี้ยงปลา	๔๘	๐.๑๓
๓.พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๑,๐๔๗	๒.๙๒
๔.พื้นที่เปิดเตล็ด	๑,๘๗๑	๕.๒๒
๕.พื้นที่แหล่งน้ำ	๗๗๗	๒.๑๗
รวม	๓๕,๘๗๐	๑๐๐

หมายเหตุ: เนื้อที่คำนวณด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

๖.๔.๑ เขตป่าไม้

มีเนื้อที่ ๑,๗๐๒ ไร่ หรือร้อยละ ๔.๗๔ ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย ป่าผลัดใบรอสภาพ พันธุ์ และป่าผลัดใบสมบูรณ์

๖.๔.๒ เขตเกษตรกรรม

มีเนื้อที่ ๓๐,๔๗๓ ไร่ หรือร้อยละ ๘๔.๙๕ ของเนื้อที่ตำบล แบ่งออกเป็น ๖ เขต ดังนี้

๑) เขตนาข้าว

๑.๑) เขตทำนาพื้นที่ลุ่ม มีเนื้อที่ ๕,๙๑๖ ไร่ หรือร้อยละ ๑๖.๔๙ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินละหานทราย (Lah) ชุดดินสีทน (St) และชุดดินภูพาน (Pu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ขุดลอกแหล่งน้ำให้มีการกักเก็บน้ำได้ดีขึ้น
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ปลูกพืชผักปลอดภัย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมกรมพัฒนาที่ดินในการผลิต และใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- ๑) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยีในการป้องกัน และกำจัด โรคแมลงของข้าว
- ๒) องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการขุดลอกแหล่งน้ำธรรมชาติ

๑.๒) เขตทำนาพื้นที่ดอน มีเนื้อที่ ๑๙,๕๗๘ ไร่ หรือร้อยละ ๕๔.๕๘ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินคำบง(Kg) และ ชุดดินภูพาน(Pu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ส่วนใหญ่ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน เพิ่มการอุ้มน้ำของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช ควบคู่กับปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- การปลูกพืชหลังนาเพื่อเป็นรายได้เสริม เช่น ถั่วพรี้า ปอเทือง และปลูกพืชผักปลอดภัย

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช โดยการ ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอกและปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิตและการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมการปลูกพืชปุ๋ยสดและรณรงค์การไถกลบตอซัง
- สนับสนุนการปรับปรุงแปลงนา
- สนับสนุนการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- ๑) กรมการข้าว สนับสนุนเรื่องการถ่ายทอดเทคโนโลยี ในการป้องกันและกำจัด โรคแมลงของข้าว
- ๒) กรมชลประทาน และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้าง แหล่งน้ำขนาดเล็กเพื่อการเกษตรและชุดขยายคลองส่งน้ำ

๒) เขตปลูกพืชไร่

๒.๑) เขตปลูกข้าวโพด มีเนื้อที่ ๑๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๓ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินใน เขตนี้ส่วนใหญ่ คือชุดดินเขมราฐ (Kmr) หน่วยเชิงซ้อนของชุดดินนาคูและชุดดินคำบง (Nu-Kg) และ ชุดดินภูพาน (Pu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- อินทรีย์วัตถุต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการ ใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการ ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด
- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนพันธุ์ข้าวโพดที่ให้ผลผลิตสูง รวมทั้งเทคโนโลยีในการผลิต

๒.๒) เขตปลูกอ้อย มีเนื้อที่ ๑,๙๖๒ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๔๗ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินละหานทราย (Lah) และชุดดินนาคู (Nu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่องการสร้างแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๒.๓) เขตปลูกมันสำปะหลัง มีเนื้อที่ ๑,๐๓๘ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๘๙ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินคำบัง (Kg) และชุดดินภูพาน (Pu)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ
- ดินมีอินทรีย์วัตถุต่ำ
- ดินค่อนข้างเป็นกรด
- ขาดแคลนน้ำ เนื่องจากฝนทิ้งช่วง

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก
- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- สนับสนุนการขุดบ่อน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการปลูกมันสำปะหลังให้ได้ผลผลิตสูง

๓) เขตไม้ผล

๓.๑) เขตปลูกมะนาว มีเนื้อที่ ๔ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๑ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ (Kmr)

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำการเกษตรผสมผสาน

๓.๒) เขตปลูกมะม่วง มีเนื้อที่ ๓๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๐๔ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินคำบัง (Kg) ชุดดินเขมราฐ (Kmr) และชุดดินนาคู (Nu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินค่อนข้างเป็นกรด

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ หรือปุ๋ยชีวภาพ ควบคู่กับการใช้ปุ๋ยเคมีในอัตราส่วนที่เหมาะสม
- สามารถปรับเปลี่ยนเป็นการทำเกษตรแบบผสมผสานเพื่อลดความเสี่ยงของเกษตรกรรายย่อย

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีนวัตกรรมพัฒนาที่ดินในการผลิต การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และปุ๋ยชีวภาพ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

- พัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

กิจกรรมที่ขอสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร สนับสนุนและอบรมเกษตรกรในการทำเกษตร

ผสมผสาน

๔) เขตปลูกไม้ยืนต้น

๔.๑) เขตปลูกยางพารา มีเนื้อที่ ๑,๓๗๙ ไร่ หรือร้อยละ ๓.๘๔ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ(Kmr) ชุดดินนาคู(Nu) และชุดดินภูพาน(Pu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

การยางแห่งประเทศไทย ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยี

ในการปลูกยางพาราคุณภาพดี และให้ผลผลิตสูง

๔.๒) เขตปลูกปาล์มน้ำมัน มีเนื้อที่ ๙๑ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๒๕ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินคำบง(Kg) และชุดดินละหานทราย(Lah) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินค่อนข้างเป็นกรด

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงความเป็นกรดของดิน

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ปูนโดโลไมท์ เพื่อปรับปรุงความเป็นกรดของดิน
- ส่งเสริมและสนับสนุนมาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

- กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมและอบรมการใช้เทคโนโลยีในการ

ปลูกปาล์มน้ำมันให้ได้ผลผลิตสูง

๔.๓) เขตปลูกยูคาลิปตัส มีเนื้อที่ ๑๙๔ ไร่ หรือร้อยละ ๐.๕๔ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตพื้นที่ส่วนใหญ่ คือ ชุดดินเขมราฐ Kmr ชุดดินละหานทราย (Lah) และชุดดินนาคู (Nu) ตามลำดับ

ปัญหาการใช้ที่ดินในปัจจุบัน

- ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ปรับปรุงบำรุงดิน โดยการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงโครงสร้างของดิน

เพิ่มการอุ้มน้ำของดินและเพิ่มธาตุอาหารที่เป็นประโยชน์ต่อพืช

กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินที่จะดำเนินการ

- ส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ และธาตุอาหารในดิน โดยการ
- ใช้ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก และปุ๋ยพืชสด

กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นๆ

กรมป่าไม้ ส่งเสริมและอบรมเกษตรกรเกี่ยวกับกฎระเบียบการปลูกไม้เศรษฐกิจ และการตัดโค่นยูคาลิปตัสตามข้อกำหนดของกรมป่าไม้

๕) เขตปศุสัตว์ มีเนื้อที่ ๖๖ ไร่หรือร้อยละ ๐.๑๘ ของเนื้อที่ตำบล ชุดดินในเขตนี้ ได้แก่ ชุดดินเขมราฐ (Kmr) ชุดดินคำบัง (Kg) ตามลำดับ

การจัดการที่ดินในอนาคต

- จัดหาแหล่งน้ำเพื่อให้สัตว์มีน้ำกินและปลูกไม้ยืนต้นไว้เป็นร่มเงา จัดทำโครงการส่งเสริมด้านปศุสัตว์โดยกรมปศุสัตว์ให้ข้อเสนอแนะวิธีการเลี้ยงสัตว์ การปลูกและขยายพันธุ์หญ้าพันธุ์ดี การให้อาหารเสริม การผสมพันธุ์และการควบคุมโรค เป็นต้น

- ควบคุมมลภาวะด้านกลิ่นและน้ำเสียไม่ให้รบกวนและส่งผลกระทบต่อชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียงควบคุมและป้องกันโรคระบาดอย่างใกล้ชิดและเข้มงวด ปฏิบัติตามคำแนะนำของทางราชการอย่างเคร่งครัด

- ควบคุมมลพิษทางน้ำโดยมีนโยบายให้ผู้ก่อมลพิษต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการแก้ไขปัญหาและเสียค่าใช้จ่ายในการจัดการอย่างเคร่งครัดเพื่อลดความสกปรกปนเปื้อนน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

๖) เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีเนื้อที่ ๔๘ ไร่หรือร้อยละ ๐.๑๓ ของเนื้อที่ตำบล ปัจจุบันมีสภาพพื้นที่เป็นสถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ สถานที่เพาะเลี้ยงปลา เป็นต้น

การจัดการที่ดินในอนาคต

- ต้องปฏิบัติตามนโยบายด้านการใช้พื้นที่เพื่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำอย่างเข้มงวด เนื่องจากกิจกรรมนี้อาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ข้างเคียง

- ควรกำหนดเขตการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำให้ชัดเจนเพื่อควบคุมและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อบริเวณ

๖.๔.๓) เขตชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง

มีเนื้อที่ ๑,๐๔๗ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๙๒ ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วยเขตชุมชน สถานที่ราชการและสถาบันต่างๆ และระบบโครงข่ายคมนาคม จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, ๒๕๖๑) ร่วมกับการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

พื้นที่ชุมชนที่กำหนดในแผนการใช้ที่ดินนี้ เป็นชุมชนที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน หากมีการขยายตัวในอนาคต ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๖๒

กิจกรรมของส่วนราชการอื่นที่ขอรับการสนับสนุนได้แก่

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น สนับสนุนเรื่อง ระบบประปาเพื่อการอุปโภค-บริโภค ในครัวเรือน ก่อสร้างถนนเพื่อให้การสัญจรไปมาได้สะดวกรวดเร็วและปลอดภัย เป็นต้น

๖.๔.๔) เขตพื้นที่เบ็ดเตล็ด

มีเนื้อที่ ๑,๘๗๑ ไร่ หรือร้อยละ ๕.๒๒ ของเนื้อที่ตำบล ประกอบด้วย พุทธศาสนิกชนชาติ พุทธศาสนิกชนไทย/ไม่ว่าเชื้อชาติใดก็ตาม พื้นที่กลุ่ม บ่อขุดเก่า จำแนกตามข้อมูลจากการสำรวจสภาพการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง (กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน, ๒๕๖๒) ร่วมกับการสำรวจภาคสนามเพิ่มเติม และคำนวณเนื้อที่ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

๖.๔.๕) เขตแหล่งน้ำ

มีเนื้อที่ ๗๗๗ ไร่ หรือร้อยละ ๒.๑๗ ของเนื้อที่ตำบล ได้แก่ แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง หนอง บึง ต่าง และบ่อน้ำ แหล่งน้ำเหล่านี้ใช้ประโยชน์ทั้งทางด้านเก็บกักน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค และใช้ในด้านเกษตรกรรม ตลอดจนเป็นแหล่งอาหารตามธรรมชาติและแหล่งเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของชุมชน

รูปแบบการพัฒนาและแนวทางการจัดการ ควรดูแลรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติและแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นไม่ให้เสื่อมโทรมทั้งด้านคุณภาพของน้ำและการกักเก็บน้ำ ไม่ปล่อยให้ลำน้ำตื้นเขินและถูกบุกรุกหมันขุดลอกคูคลอง ไม่ทิ้งขยะหรือปล่อยน้ำเสียลงในแหล่งน้ำ เร่งรัดพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็กให้กระจายอยู่ทั่วพื้นที่ เพื่อใช้ในการอุปโภคบริโภคและการเพาะปลูกในช่วงขาดน้ำ

๖.๕ ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน

ชนิดพืช \ เดือน	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
บริเวณพื้นที่ราบ												
1.ข้าว+ถั่วพริ้ว	ถั่วพริ้ว				ข้าวนาปี							
2.ข้าว+พืชผัก	พืชผัก				ข้าวนาปี							
3.ข้าว+แตงโม	แตงโม				ข้าวนาปี							
4.ข้าว+ข้าวโพดกินฝักสด	ข้าวโพดกินฝักสด				ข้าวนาปี							
5.อ้อย	อ้อย											
6.มันสำปะหลัง	มันสำปะหลัง											
7.ไม้ยืนต้น	ยางพารา ยูคาลิปตัส ปาล์ม น้ำมัน											
8.ไม้ผล	มะม่วง ไม้ผลผสม											

รูปที่ ๖-๒ ระบบการปลูกพืชตามแผนการใช้ที่ดิน ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ

๖.๖ การจัดการความเสี่ยง

การแก้ไขปัญหาตามที่มีข้อเสนอจากชุมชน ตำบลนาเวียงให้แก้ไขปัญหารวม ๓ ประการ คือ ๑) ขาดแคลนน้ำทำการเกษตร ๒) ราคาผลผลิตตกต่ำ ๓) ดินขาดความอุดมสมบูรณ์ นั้นไม่สามารถแก้ไขปัญหแต่ละเรื่องและแต่ละพื้นที่ได้ จำเป็นต้องดำเนินการเป็นระบบทั้งตำบล จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาทั้ง ๓ ประการได้

บทที่ ๗

การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

บทที่ ๗ การขับเคลื่อนแผนการใช้ที่ดิน

๗.๑ ขั้นตอนการดำเนินงาน

ภายหลังการจัดทำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ จะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

๗.๑.๑ จัดทำเป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๕

๗.๑.๒ นำแผนการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง ไปเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง เพื่อมีมติให้ความร่วมมือในกับกรมพัฒนาที่ดินดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ในแผน

๗.๑.๓ สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ เสนอเป้าหมายและของงบประมาณไปยังกรมพัฒนาที่ดิน

๗.๒ ตัวชี้วัด

กิจกรรมที่กรมพัฒนาที่ดินจะดำเนินการในตำบลนาเวียง อำเภอเสนางนคร จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน ๓ โครงการ ดังนี้

- ๑) การบริหารจัดการน้ำ
- ๒) การปรับปรุงบำรุงดิน
- ๓) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

๗.๓ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่จะดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๕

งบประมาณที่กำหนดไว้เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เขตพื้นที่เกษตรกรรม

๑) เขตทำนา มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- ๑.๑) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - ๑.๑.๑) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - ๑.๑.๒) การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - ๑.๑.๓) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - ๑.๑.๔) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - ๑.๑.๕) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - ๑.๑.๖) การรณรงค์ไถกลบตอซัง
 - ๑.๑.๗) การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์
 - ๑.๑.๘) การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด
- ๑.๒) การบริหารจัดการน้ำ
 - ๑.๒.๑) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

- ๑.๓) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - ๑.๓.๑) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - ๑.๓.๒) การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

๒) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- ๒.๑) การปรับปรุงบำรุงดิน
 - ๒.๑.๑) การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์
 - ๒.๑.๒) การพัฒนาเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร
 - ๒.๑.๓) การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์
 - ๒.๑.๔) การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด
 - ๒.๑.๕) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด
 - ๒.๑.๖) การจัดหาปุ๋ยอินทรีย์
 - ๒.๑.๗) การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงพื้นที่ดินกรด
- ๒.๒) การบริหารจัดการน้ำ
 - ๒.๒.๑) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน
- ๒.๓) การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน
 - ๒.๓.๑) การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ
 - ๒.๓.๒) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

๓) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีแผนงาน/โครงการ ดังนี้

- ๓.๑) การบริหารจัดการน้ำ
 - ๓.๑.๑) การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

๗.๔ กิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น

๗.๔.๑ เขตพื้นที่เกษตรกรรม

๑) เขตทำนา มีกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

- ๑.๑) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชหลังนาและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ)
- ๑.๒) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
- ๑.๓) จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการรักษาพันธุ์ข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว)
- ๑.๔) ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)

๒) เขตปลูกพืชไร่ เขตปลูกไม้ผล และเขตปลูกไม้ยืนต้น มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้

๒.๑) ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสม และในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ)

๒.๒) การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร)

๒.๓. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำการเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร)

๒.๔) สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (กรมทรัพยากรน้ำบาดาล/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

๓) เขตปศุสัตว์ และเขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ)

๗.๔.๒พื้นที่แหล่งน้ำ มีกิจกรรมที่ขอการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น ดังนี้ สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานอำนาจเจริญ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

๗.๕ ความต้องการของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการดำเนินการจัดทำกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบลนาเวียง เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้มีความต้องการของประชาชนที่ต้องการให้ดำเนินการเกี่ยวกับแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร การปรับปรุงแปลงนาเพื่อทำเกษตรผสมผสาน และการปรับปรุงบำรุงดินที่เสื่อมโทรม

๗.๕.๑การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร

๑) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานขนาด ๑,๒๖๐ ไร่.ม.

๒) จัดทำระบบเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บน้ำไว้ในพื้นที่เกษตรกรรม แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำและความต้องการน้ำของเกษตรกร

๗.๕.๒การปรับปรุงแปลงนาเพื่อทำเกษตรผสมผสาน

๑) โครงการบริหารจัดการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (พัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-map)

๒) โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน (ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม)

ดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เช่น การปรับปรุงแปลงนาลักษณะที่ ๑, ๒, ๓ ขุดบ่อน้ำในไร่นา ทางลำเลียงในไร่นา เพื่อเป็นการอนุรักษ์ดินและน้ำ ป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และใช้ประโยชน์จากการปรับปรุงแปลงนาและการขุดแหล่งน้ำเพื่อทำเกษตรผสมผสาน พร้อมส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ทดแทนสารเคมีทางการเกษตร

๗.๕.๓การปรับปรุงบำรุงดินที่เสื่อมโทรม

๑) กิจกรรมส่งเสริมการผลิตและใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาเกษตรอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ทำให้ลดการใช้สารเคมี ลดค่าใช้จ่าย เพิ่มผลผลิต และมีรายได้เพิ่มขึ้น

๒) กิจกรรมปรับปรุงคุณภาพดิน (ปรับปรุงพื้นที่ดินกรด)

ส่งเสริมการใช้ปูนโดโลไมท์ในพื้นที่ เพื่อปรับปรุงคุณภาพดิน

๓) อนุรักษ์และส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝก

ส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำและป้องกันปัญหาการชะล้างพังทลาย

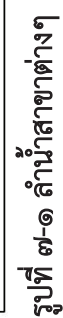
ของดิน

๔) อนุรักษ์คังคเฝางและตอซังพืช

รณรงค์ให้เกษตรกรรู้โทษของการเผาฟางและตอซังพืช และรู้ประโยชน์ของการไถกลบตอซังพืช
สร้างดินยั่งยืน พื้นที่สิ่งแวดล้อม

๕) สนับสนุนการใช้พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน

ส่งเสริมการใช้พืชปุ๋ยสดในพื้นที่ เพื่อเพิ่มอินทรีย์วัตถุ แร่ธาตุ ช่วยทำให้ดินร่วนซุยและ
รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน

ตารางที่ ๗-๑ กิจกรรมของกรมพัฒนาที่ดินในเขตการใช้ที่ดินที่ดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๖๕

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
๑ เขตพื้นที่เกษตรกรรม ๑.๑ เขตทำนา เนื้อที่ ๒๕,๕๓๕ ไร่	๑. การปรับปรุงบำรุงดิน ๑.๑ การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ ๑.๒ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด ๑.๓ การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด ๑.๔ การพัฒนาเกษตรกรการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร ๑.๕ การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์ ๑.๖ การรณรงค์เฝ้าติดตาม ๑.๗ การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์ ๑.๘ การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด ๒. การบริหารจัดการน้ำ ๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ๓. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน ๓.๑ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ๓.๒ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	๑,๕๐๐ ๗๒,๐๐๐ ๗,๕๐๐ ๒๕,๐๐๐ ๕๐,๐๐๐ ๒๐,๐๐๐ ๓๔,๐๐๐ ๖๐๐ ๒๑๐,๐๐๐ ๒๔๐,๐๐๐ ๗๕๐,๐๐๐

ตารางที่ ๗-๑ (ต่อ)

เขตการใช้ที่ดิน	แผนงาน/โครงการ	งบประมาณ
๑.๒ เขตปลูกพืชไร่ เนื้อที่ ๓,๐๓๒ ไร่	๑. การปรับปรุงบำรุงดิน	
๑.๓ เขตปลูกไม้ผล เนื้อที่ ๔๑ ไร่	๑.๑ การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	๑,๕๐๐
๑.๔ เขตปลูกไม้ยืนต้น เนื้อที่ ๑,๗๕๑ ไร่	๑.๒ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	๗๒,๐๐๐
	๑.๓ การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	๗,๕๐๐
	๑.๔ การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	๒๕,๐๐๐
	๑.๕ การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	๕๐,๐๐๐
	๑.๖ การจัดหาปุ๋ยคอกปุ๋ยหมัก	๓๔,๐๐๐
	๑.๗ การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	๖๐๐
	๒. การบริหารจัดการน้ำ	
	๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๑๐,๐๐๐
	๓. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน	
	๓.๑ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	๒๔๐,๐๐๐
	๓.๒ การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	๗๕๐,๐๐๐
๑.๕ เขตปศุสัตว์ เนื้อที่ ๖๖ ไร่	๑. การบริหารจัดการน้ำ	
๑.๖ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เนื้อที่ ๔๘ ไร่	๑.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๒๑๐,๐๐๐

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้นี้เป็นงบประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

ตารางที่ ๗-๒ สรุปกิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่นในเขตการใช้ที่ดิน

เขตการใช้ที่ดิน	กิจกรรมที่ขอรับการสนับสนุนจากส่วนราชการอื่น
๑. เขตพื้นที่เกษตรกรรม ๑.๑ เขตทำนา เมื่อที่ ๒๕,๕๓๕ ไร่	๑. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชปลูกและหาตลาดรองรับ (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ) ๒. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการใช้พันธุ์ข้าว (กรมการข้าว) ๓. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูข้าวและการจัดการโรค/แมลง (กรมการข้าว) ๔. ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (กรมการข้าว)
๑.๒ เขตปลูกพืชไร่ เมื่อที่ ๓,๐๓๒ ไร่ ๑.๓ เขตปลูกไม้ผล เมื่อที่ ๔๑ ไร่ ๑.๔ เขตปลูกไม้ยืนต้น เมื่อที่ ๑,๓๕๑ ไร่	๑. ใช้ตลาดนำการผลิตในการเลือกชนิดพืชปลูกและหาตลาดรองรับ ทั้งในเขตที่เหมาะสมและในเขตที่ไม่เหมาะสมและต้องการปรับเปลี่ยนชนิดพืช (สำนักงานพาณิชย์จังหวัดอำนาจเจริญ/สำนักงานสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ) ๒. การอบรมให้ความรู้การเข้าสู่กระบวนการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัย (GAP) (กรมวิชาการเกษตร) ๓. จัดอบรมถ่ายทอดความรู้การทำเกษตรผสมผสานตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง (กรมส่งเสริมการเกษตร) ๔. สนับสนุนการขุดเจาะน้ำบาดาล (สำนักงานชลประทานอำนาจเจริญ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)
๑.๕ เขตปลูกสัตว์ เมื่อที่ ๖๖ ไร่ ๑.๖ เขตเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เมื่อที่ ๔๘ ไร่	๑. ส่งเสริม/สนับสนุนการปลูกหญ้าเลี้ยงสัตว์ (สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดอำนาจเจริญ)
๒. พื้นที่แหล่งน้ำ เมื่อที่ ๓๓๗ ไร่	๑. สนับสนุนการพัฒนาเพื่อเพิ่มพื้นที่กักเก็บน้ำ (สำนักงานชลประทานอำนาจเจริญ/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น)

ตาราง ๗-๓ เป้าหมายการดำเนินงานและงบประมาณโครงการนำร่อง ตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคนคม จังหวัดอำนาจเจริญ แผน ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๖๘)

เขตการใช้ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
เขตพื้นที่เกษตรกรรม															
	เขตทำนา														
	๑. การปรับปรุงบำรุงดิน														
	๑.๑ การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๗,๕๐๐	พด.
	๑.๒ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปลอด	ตัน	๔	๔	๔	๔	๔	๒๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	พด.
	๑.๓ การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปลอด	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๒,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	พด.
	๑.๔ การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	๕	๕	๕	๕	๕	๒๕	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๒๕,๐๐๐	๑๒๕,๐๐๐	พด.
	๑.๕ การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒๕๐,๐๐๐	พด.
	๑.๖ การจัดหาปุ๋ยโดโลไมท์	ตัน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๑๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๑๗๐,๐๐๐	พด.
	๑.๗ การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๒๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๓,๐๐๐	พด.
	๑.๘ การรณรงค์เฝ้ากลบตอซัง	แปลง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๒๐,๐๐๐	๑๐๐,๐๐๐	พด.
	๒. การบริหารจัดการน้ำ														
	๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	๒๑๐,๐๐	๒๑๐,๐๐	๒๑๐,๐๐	๒๑๐,๐๐	๒๑๐,๐๐	๑,๐๕๐,๐๐	พด.
	๓. การฟื้นฟูและป้องกันผลกระทบจากภัยแล้ง														
	๓.๑ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐	๒๐๐,๐๐	๑,๐๐๐,๐๐	๒๔๐,๐๐	๒๔๐,๐๐	๒๔๐,๐๐	๒๔๐,๐๐	๒๔๐,๐๐	๑,๒๐๐,๐๐	พด.

แผนการใช้ที่ดินตำบลนาเวียง อำเภอเสนางคนิคม จังหวัดอำนาจเจริญ

ตาราง ๗-๓ (ต่อ)

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ						รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙			
	๓.๒ การจัดการระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๒๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๒,๕๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๓,๗๕๐,๐๐๐		
เขตปลูกพืช ไร่/ไม้ผล/ ไม้ยืนต้น	๑. การปรับปรุงบำรุงดิน															
	๑.๑ การส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์	ราย	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๑๐๐	๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๑,๕๐๐	๗,๕๐๐	พด.	
	๑.๒ การผลิต-จัดหาเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด	ตัน	๔	๔	๔	๔	๔	๒๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๗๒,๐๐๐	๓๖๐,๐๐๐	พด.	
	๑.๓ การส่งเสริมการปรับปรุงบำรุงดินด้วยพืชปุ๋ยสด	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๒,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๗,๕๐๐	๓๗,๕๐๐	พด.	
	๑.๔ การพัฒนากลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร	กลุ่ม	๕	๕	๕	๕	๕	๒๕							พด.	
	๑.๕ การจัดตั้งธนาคารปุ๋ยอินทรีย์	แห่ง	๑	๑	๑	๑	๑	๕	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๕๐,๐๐๐	๒,๕๐๐,๐๐๐	พด.	
	๑.๖ การจัดหาปุ๋ยไนโตรเจนที่	ตัน	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๒๐	๑๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๓๔,๐๐๐	๑๗๐,๐๐๐	พด.	
	๑.๗ การส่งเสริมการปรับปรุงพื้นที่ดินกรด	ไร่	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๒๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๖๐๐	๓,๐๐๐	พด.	
	๒. การบริหารจัดการน้ำ															
	๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๑,๐๕๐,๐๐๐	พด.	
	๓. การฟื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน															
	๓.๑ การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	กล้า	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๒๐๐,๐๐๐	๑,๐๐๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๒๔๐,๐๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐	พด.	

ตาราง ๗-๓ (ต่อ)

เขตการใช้ ที่ดิน	งาน/โครงการ/กิจกรรม	หน่วย นับ	เป้าหมาย					รวม	งบประมาณ					รวม	หน่วยงาน รับผิดชอบ
			๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙		
	๓.๒ การจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ	ไร่	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๕๐๐	๒,๕๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๗๕๐,๐๐๐	๓,๗๕๐,๐๐๐	
เขตปศุสัตว์ และเขต เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำ	๑. การบริหารจัดการน้ำ														
	๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	บ่อ	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๕๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๒๑๐,๐๐๐	๑,๐๕๐,๐๐๐	พด.

หมายเหตุ: งบประมาณที่กำหนดไว้^{นี้}เป็นการประมาณเบื้องต้น อาจมีการเปลี่ยนแปลงตาม^{นี้}ที่ได้รับการจัดสรรให้ดำเนินการ

เอกสารอ้างอิง

บทที่ ๑

คณะกรรมการจัดทำปทานุกรมปฐพีวิทยา. ๒๕๕๑. **ปทานุกรมปฐพีวิทยา**. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

FAO. ๑๙๗๔. **A Land Capability Appraisal Indonesia: Interim Report**. (AGL/INS), Rome.

_____. ๑๙๗๓. **Guidelines for Land Use Planning**. Rome.

ADB. ๒๐๑๒. **The State of Pacific Towns and Cities: Urbanization in ADB's Pacific Developing Member Countries**. Mandaluyong City, Philippines.

NRC. ๑๙๗๕. **Land Use Planning**. The National Academies of Sciences, Engineering, and Medicine, Washington, D.C.

Vink, A.P.A. ๑๙๗๕. **Land Use in Advancing Agriculture**. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.

บทที่ ๒

กรมการปกครอง. ๒๕๖๒. **ข้อมูลจำนวนประชากรและบ้าน (ณ เดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๒)**. กระทรวงมหาดไทย. (ข้อมูลจากสำนักงานทะเบียนอำเภอเสนางนคร) ไฟล์ข้อมูล.

กรมการพัฒนาชุมชน. ๒๕๖๒. **รายได้-รายจ่ายต่อครัวเรือน ตำบลนาเวียง ปี ๒๕๖๒**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๔. **หมอดินอาสาตำบลนาเวียง ปี ๒๕๖๔**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๖๒. **จำนวนครัวเรือนเกษตรกร ปี ๒๕๖๒**. ไฟล์ข้อมูล.

กรมอุตุนิยมวิทยา. ๒๕๖๒. **ภูมิอากาศจังหวัดอำนาจเจริญ**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. แหล่งที่มา: <http://climate.tmd.go.th/data/province/เหนือ/ภูมิอากาศพะเยา.pdf>, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๖๒.

_____. ๒๕๖๒. **สถิติภูมิอากาศในคาบ ๓๐ ปี (ปี ๒๕๓๓-๒๕๖๒)**. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม. ไฟล์ข้อมูล.

กลุ่มวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดิน กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๒. **ข้อมูลสภาพการใช้ที่ดินจังหวัดอำนาจเจริญ**. ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ ๓

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล. ๒๕๖๓. **ข้อมูลบ่อน้ำบาดาล.** กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. ไฟล์ข้อมูล.

กองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน กรมพัฒนาที่ดิน. ๒๕๖๒. **ข้อมูลทรัพยากรดิน.** ไฟล์ข้อมูล.

บทที่ ๕

คณิสสรณ์ อรัญวาสี และคำณ ไทรพิภ. ๒๕๖๒. **คู่มือการประเมินคุณภาพที่ดิน สำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลและระดับจังหวัด.**

บทที่ ๖

กลุ่มงานบริหารยุทธศาสตร์ กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน ๒ กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาคเหนือ.

๒๕๖๑. **แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ๒ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕.** ไฟล์ข้อมูล.

คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๕๐. **การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง.** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๕๔. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔).** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ๒๕๖๒. **แผนพัฒนาคตะวันออกเฉียงเหนือ.** ไฟล์ข้อมูล.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. ๒๕๖๒. **คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒.** ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ ๒๕๖๓. **ยุทธศาสตร์องค์การบริหารส่วนจังหวัดอำนาจเจริญ (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๔).** ไฟล์ข้อมูล.

องค์การบริหารส่วนตำบลนาเวียง. **แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕).** ไฟล์ข้อมูล

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ ๒๕๖๔. **แผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดอำนาจเจริญ.** ไฟล์ข้อมูล

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

นายศรจิตร ศรีณรงค์	ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
นายคมกริช จินตามณี	ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

ผู้จัดทำ

กลุ่มวางแผนเพื่อการใช้ที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน	สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 4
นายไชยันต์ โคตุเคน	เจ้าพนักงานการเกษตรชำนาญงาน
ว่าที่ร้อยตรีศิริศักดิ์ จำลองสง	เจ้าพนักงานการเกษตรปฏิบัติงาน
นายณฐพล คำศรีสุข	เจ้าหน้าที่ระบบงานคอมพิวเตอร์
นายลิขิต มาลี	เจ้าหน้าที่แผนที่ภาพถ่าย
นายณัฐพงษ์ แก่นบุปผา	เจ้าหน้าที่สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ

สถานีพัฒนาที่ดินอำนาจเจริญ
524 หมู่ 4 ตำบลบุ่ง อำเภอเมือง
จังหวัดอำนาจเจริญ
โทร. 045-452-886